

Deneme

KALBİN SULARINDA



Said Turkoğlu



Kalbin Sularında

Said Türkoğlu

KALBİN SULARINDA

Said Türkoğlu



KALBİN SULARINDA

Copyright © Sütun Yayınları, 2005

Bu kitaptaki metin ve resimlerin, tamamının ya da bir kısmının, kitabı yayımlayan şirketin önceden yazılı izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılması, yayımlanması ve depolanması yasaktır.

Editör
Nihat DAĞLI

Kapak
Engin ÇİFTÇİ

Mizanpaj
Murat DOĞAN

ISBN
975-9089-05-X

Yayın Numarası
06

Basım Yeri ve Yılı
Çağlayan Matbaası / İZMİR Tel: (0232) 252 20 96
Mayıs 2005

Genel Dağıtım
Gökkuşluğu Pazarlama ve Dağıtım
Alayköşkü Cad. No: 12 Çağaloğlu/İSTANBUL
Tel: (0212) 519 39 33 Faks: (0212) 519 39 01

Sütun Yayınları
Emniyet Mahallesi Huzur Sokak No: 5
34676 Üsküdar/İSTANBUL
Tel: (0216) 318 42 88 Faks: (0216) 318 52 01
www.sutunyayinlari.com

İçindekiler

Önsöz.....	7
Gür bir kavrayış pınarından	9
Gurbet yalımları	15
Dünyanın faniliğine dair	19
Bir ‘fani’dir dünya	23
Bir savaş halidir dünya	27
Harlı bir ateş yakmak gönül dağında	33
İyi ki imtihan ediliyoruz.....	37
Güz resimleri.....	43
Aşk üzerine	49
Güzelliğin iki kıyısı	53
Göle inmek	57
Yol sezgileri.....	61
Yalnızlık düşleri.....	65
Bahar içre bahar gerek	73
Gece yürüyüşü, gökyüzü düşleri	75
Gecenin kara sularında	81
Gece yazgısı	85
Gecenin dostları.....	89
Okumanın aydınlığında.....	91
Ruh sarayı nereye kurulmaz.....	101
Salkımlar.....	107

Önsöz

A rdında bir şeyler bırakmak düşüncesi, insanı hayatı boyunca irili ufaklı sinyaller şeklinde uyarır durur. Bu düşünce, içimizdeki ölümsüzlük damarına tutunarak kimi sözle, kimi imar yeteneğiyle, kimi de el emeği, göz nuru marifetiyle bir 'esercik' ortaya koyma çabasını ateşlemeye çalışır.

Fani bedenimiz bu dünyadan elini eteğini çekmeden, gönül ister ki, bir gül bahçesi yeşertelim ve güllerimiz hiç solmasın, kokusu ufuklar ötesine ulaşsın, güzelliği dünya ötesi bir gerçekliğin sınırlarına uzansın!

Herkes, kişisel tarihinde bu yakıcı gerçeği yüreğinin sıcaklığı ölçüsünde hisseder ve yaşar.

Herkes, hayatı boyunca şu fani dünyada dalları ukba hayatına uzanan bir ağaç köklendirmek vazifesiyle karşı karşıyadır kısacası.

Bu kitap, iç didişmelerin tahammülü zorladığı zamanlarda derdini kalemle paylaşma zorunluluğunun ortaya koyduğu yazılardan oluşuyor; yazıcısının, dünya kaygılarından uzakta bir kuytuya sığınmayı başardığı zamanlarda akıl edebildiği, hissedebildiği anlam ve duygu meyvecikleri içeriyor.

Bir başka ifadeyle; yaşadığımız çağın bunca yıldırıcı, sığaltırıcı baskılarına karşı koymaya çalışan bir şuurun ortaya koyabildiği reflekslerinin bir sonucu olarak ortaya çıktı bu yazılar.

Yaşadığımız çağ, kendi felsefesi gereği, insan oluşumuzun asli değerlerine yönelik her türlü hinliği reva gördükçe, umarız eli kalem tutan sağduyu sahipleri de yaman birer dalgakıran olarak çağın bu raydan çıkarıcı hücumlarına karşı hep devrede olurlar.

Biz elimizden geleni yapmaya çalışalım da asıl şunun için dilekte bulunalım:

Mevlam, ruhlara esenlik üfleyin; çakmazları, uçurumları, bataklıkları, en gizli art niyetleri sezip haber veren evrensel soluklu ve daha dirayetli yazarlar bağışlasın toplumumuza.

M. Said Türkoğlu

Malatya, Ocak 2004

Gür bir kavrayış pınarından...

Sana hep taze açılmış bir gül coşkusuyla bakmalyım...

İlahi! Yolum döndü dolaştı bir çıkmaza kilitlendi. Şimdi ne yana dönsem gece ve uçurum. Sen'den bir şey istemeye yüzüm yok. Bu uğradıklarım, kendi ettiklerimin faturasıdır.

/Ama sen Rahman'sın, bize, yaptıklarımızla değil, sınırsız merhametinle muamele edensin./

Boğazıma kadar bataklığa saplandım. Hiçbir yol yordam bilemedim. 'Yap' dediklerini yapmadım, 'yapma' dediklerinden sakınmadım. Dünyaya daldım, bütün hücrelerim istikamet kaçkını... Geceler boyu yanlış yolları adımladım, yasak meyvelere hücum ettim. Anlık zevklere balıklama daldım da, sonumu hiç düşünmedim. İçimdeki ikaz levhalarını görmezden geldim. Bir kulunun beni çarpık durumumda görmesinden sıkıldım da ezelden ebede her şeyi her haliyle gören Sen'den utanmadım.

/Ama sen 'gizli ayıpların perdesini kaldırmayan'sın. İçimde ufak da olsa bir pişmanlık parıltısı ve bir gün ayağa kalkıp istikamet üzere yürümeye dair bir ümit kırıntısı varsa Sen en isabetli mehil vericisin./

İlahi! Muazzam bir servetin müsrif ve nankör bir miras-yedisi oldum. Bana verdiklerinin kıymetini bilemedim. İçimde, gelecek nesillere taşıyabileceğim bir 'emanet şuuru' filizlendiremedim. Yarını, onun da ötesinde 'büyük gün'ü düşü-

neçeğime çoğunlukla günübürlük yaşadım. Bu yüzden hep düştüm, hep kaybettim. Dünyayı ihya edecek bir servete sırtımı döndüm. Böylece Sen'in nazarında 'zelil' olanlara el açar duruma geldim.

/Ama Sen iyilik ve nimetleri karşılıksız olarak verensin, kalpleri evirip çevirensin, düşüp yuvarlananları tekrar yüceltensin./

İlahi! Sen'in sonsuz bir merhamete sahip olduğunu bile bile, insanları kendi dar bakışıma göre yargılamaya, damgalamaya kalktım. Yerli yerince bir tanıma yerine, sınırlı bildiklerimle insanları karaladım. Yakında olsun uzakta olsun, insanların söz ve davranışlarının sebeplerini araştırmak yerine, o davranışı veya o sözü şaşkınlıkla bir bakışla muhakemeye kalkıştım ve her seferinde de yanıldım. Çünkü bir insan tek cepheden bakılarak anlaşılacak kadar karmaşık bir ruh ve şahsiyet yapısına sahiptir ve hiçbir şeyin önü, arkası, sağı, solu bilinmeden mahiyeti tam olarak anlaşılabilir. Ben bunu bilsem de aceleciliğim ve patavatsızlığım yüzünden hep başkalarını karaladım, kendi hesabıma kir balyaları biriktirdim, durdum...

/Ey merhameti gazabımı geçen! Ben kim oluyorum da bir insanı küçücük bir yanlış yüzünden mahkûm ediyorum. Asıl ölçü koyucu ve 'tartı gününde hükümü ortaya çıkan' Sensin./

İlahi! Bugüne kadar içimde ne kadar pişmanlık biriktirdiysem hiçbirinden tutunacak bir dal yeşermedi. Pişmanlığım kaygan bir yamaca konup konup boşluğa yuvarlandı. Bu arsız nefsim hiç söz geçiremedim. Hep yarın, hep yarın deyip durdum. Ama bu yarınlar öyle birikti ki, altında ezilecek duruma geldim. Benim gafletimden biriken kir balyaları, yeryüzüne bin defa yeniden gelsem de temizleyemeyeceğim kadar birikti.

/Ama Sen iyankârlara bile müsamaha edensin, musibetleri hafifletip zorlukları kolaylaştıransın. Feryatla kendisine koşanların yanğını söndürensın./

İlahi! İnsanlık olarak, ürkütücü bir sapkınlık içindeyiz. Her taraf cayır cayır. Kalplerde sağduyu, acıma, yardımlaşma, diğergamlık, hoşgörü duyguları adına bir kırıntı bile kalmadı. Ve ben bugüne kadar etrafımda olup biten tüm çarpıklıkları hep başkalarından bildim. Hiç dönüp aynaya bakmadım. Kendi yanlışlarımı, sapkınlıklarımı görmezden geldim de başkalarınınkini devleştirep hücumla geçtim. Bilmiyordum ki, yanlışlarımın başkalarınınkini semirten, güçlendiren, teşvik eden gizli uzantıları vardır. Bilmiyordum ki, her 'ben' kendi içine tutarsa aynayı, etraftaki karanlığın kendi içinde bütünleştiğini görecekti. Ne yazık ki her 'ben' bu gerçeğe yüz çevirerek geçici heveslerin, menfaatlerin kirli sularında debelenmeyi tercih etti.

/Ama Sen her şeyi kendi nuruyla aydınlatansın. Her gizliyi aşıkâr edensin, her şeyi her haliyle görensın, ilmi her şeyi kaplayansın./

İlahi! İnsanlık olarak hayatı anlamsız bir eşya-kavram kalabalığına boğduk, gereksiz yere bin bir ihtiyaç icat ettik, sonra da bunları vazgeçilmezler tahtına geçirdik. Ve her gün boğaz boğaza gelip nice ıvır zıvır yüzünden kalp kırdık, birbirimizi yaraladık, hatta öldürdük. Sen'in ölçülerinle 'kıymetli' olanı görmezden geldik de hiçbir değeri olmayanı devleştirep başımıza bela ettik.

İlahi! Fıtratın tabii dengesini alt üst ettik. Hava, toprak, tabiat, bizim yanlış tasarrufumuz, hırs ve çıkar emellerimiz yüzünden dengesini yitirdi. Soluduğumuz havanın sıhhatinden şüphe eder olduk. Toprak ürün vermez oldu, suyun bile tadı kaçtı.

/Ama Sen her şeyi yeniden düzene koyup, maddi-manevi kirlerden temizleyensin,/

Ey tohumları sümbüllendiren, bize yeniden boy verip serpilme fırsatı ver.

Ey ancak kendisinden kurtuluş istenen, kurtuluşu başka yerlerde arayan biz şaşkınlara basiret ver.

Ey bütün mahlûkata yumuşaklıkla muamele eden, günahkârlara ceza vermekte acele etmeyen, her şey olup bitmeden bize kendimize dönme iradesi ve gücü ver.

Ey sanatlı eserlerin sanatkârı, bize gerçek sanatın sırlarını kavrat.

Ey gurbettekilerin sahibi, bu ruh gurbetinde çektiğimiz acılarımızı hafiflet.

Ey çaresizlerin duasına cevap veren, bizi gerçek dua şuuruyla donat. İstemeyi bilenlerden eyle.

Ey her şeyden sevgili, bizi gerçek sevgiyi sahtesinden ayırt edebilip sahte sevgiye yüz vermeyenlerden eyle.

Ey en iyi can yoldaşı,

Ey sonsuz ikram sahibi,

Ey kimsesizlerin kimsesi,

Ey gönlü kırıklara acıyan,

Ey itilip kakılmışların izzet kucağı,

Ey sessiz inleyişlerin imdadına koşan,

Ey kullarını kötü akıbetlerden sakındıran,

Ey kırık dökükleri tamir eden ve ihtiyaçları gideren,

Ey sığınmak isteyenlerin sığınağı!

Bu gurbet, duyarsızlık, hissizlik, itilmişlik, yıkılmışlık, gadre uğramışlık, dışlanmışlık, parçalanmışlık çölünde bizi yalnız bırakma.

Hepimize yeniden derlenip toparlanma fırsatı ver, tekrar birbirimize tutunma şuurunu ver.

Bütün insanlığı kucaklayacak ısırap duyarlığı ver.

Bizi kendi nefsimizle baş başa bırakma, bizi bir an bile kendi gözetleyiciliğinden, koruyuculuğundan, rehberliğinden ve uyarıcılığından uzak tutma. Ey...

Sen'i yeniden düşünmeliyim...

Bütün sayrılıklarından, cahilliklerimden, kirlerimden sıyrılarak Sana yeniden yürümeliyim...

Gür bir kavrayış pınarından Sana bakmalıyım.

İçimin derinliklerine doğru gövdeleşen karanlıkları Sen'in ışığına tutunarak kovmalıyım.

Tüm ümitlerimin tükendiği şu anda ruhuma ebedi ışık bağışlayan gölgene sığınmalıyım...

Dört bir yanımdaki ufuksuzluğu Sana yönelerek aşmalıyım.

Her şeyiyle iflas etmiş bir ümitsizlik kuyusundan, sonsuz merhametine tutunarak çıkmalıyım.

Sana hep taze açılmış bir gül coşkusuyla bakmalıyım...

Fiziki yanıla evrende minicik bir nokta bile olmayan cismime karşılık, Senin varlığının dünyadaki en şerefli bir temsilcisi olduğumun bilinciyle yeryüzüne yürümeliyim.

Önüme koyduğun meşru nimetler sofrasının dışına çıkmadan yaşama bilincine ermeliyim.

Ve Seni bütün maddî-manevî çıkarların ötesinde bir coşkuyla ve aşkla sevmeliyim...

Gurbet yalımları

Şafak vaktine yakışır bir yürüyüşle varlığın hamuruna özgülük aşıl原因 bir adam, dondurucu bir gece yarısında camı gurbetten alabildiğine yanınca çıkar dünyanın tepesine, dağarcığında biriktirdiği bütün sesiyle haykırır:

'Ey insanlar, ben ateşin ortasındayım, bu tamam! Gurbet acısı ve dosttan ayrı kalmanın dayanılmaz sancılarıyla kıvranmak, bu da tamam. Ama size ne oluyor? Ruhlarınız sonsuz huzura ve sükûnete ermiş gibi rahatsızsınız. Oysa kendisine soluk alıp verme özgürlüğü bağışlanan hiçbir varlık, gurbetin yüreği ve ruhu inceden inceye tütsüleyen sancularından kurtulamaz. Dünya zaten bir gurbet evidir. Kendinizi sılada mı sanırsınız behey şaşkınlık! Anneniz-babanız, eviniz-barkınız, yeriniz-yurdunuzla da olsanız, ne kadar da şenlikli bir sıla da yaşasanız, hep gurbettesiniz!'

Dünyanın hamuruna gurbetin çıkmaz kokusu sinmişse, hangi fani kendini onun dışında tutabilir?



Bu kaçınıcı ruh gurbetidir yaşadığım?
İçimde kabarıp duran bir özlem denizi var.
Her gece bir başka yalnızlık türküsü gelir bulur beni.
Dostlarım, ah ne kadar uzaktasınız!
Gurbet, öyle kuşatmış ki beni, kendi evimde misafirim.

Ne yana baksam, karşımda ruhsuzluğun çıldırtan somurtuşu.

Gurbet, beni dipsiz kuyusuna çekiyor.

İçimin tüm direnç damarları çatırdıyor.

Ah, bu ne hazin yetimlik duygusu ki beni alıp hayatın tenhalarına atıveriyor! Ve hep hazin köksüzlüklerin bayrağını dalgalandırıyor ruh coğrafyamda.

Dünya, ah damarlarıma yürüyen duygusuzluk cinneti!

Bağlandıkça arkadan hançerleyen sinsî düşman!

Gurbet, içime doğru büyüyen bir yurtsuzluk cehennemidir ki, ruhumdaki bütün stratejik mıntıkları bir bir ele geçirir.



Yalnızlığım şehrin uğultulu kalabalığına çarpa çarpa gürbüzleşiyorsa, içimdeki gurbetin alevlerini hangi okyanusun suları söndürebilir?

Gurbet sızılarım bütün yakınlarımın yanımda olmasıyla bir parça bile dinmiyorsa hangi maddî ilaç yarama merhem olabilir?

Bu yürek her gün başka ihanetler, yalnızlıklar, terk edilmişlikler yaşıyorsa hangi kuvvet onu ölümcül ruh gurbetinin pençelerinden çekip alabilir?

Ve içimin sonsuz çöllerinde kümelenen gurbet dağlarını bir bir aşarak sılanın huzur verici sahillerine ulaşmak gücümün sınırları içinde olsaydı, bu çetin yolculuğa çıkmaktan hangi dünya meşgalesi beni alıkoyabilirdi?



Duygusuz, bencil ve de yordam bilmeyen insanlar tarafından kuşatılmak kadar acı veren gurbet var mıdır?

Gurbet, 'sınırsız acı'nın iz düşümü, içimin onulmaz yaraları, kalabalıklar içinde yüreğimin devasız yalnızlığı.

Sen beni bir gurbet kuşu bil, sızısı dünyada dinmeyen bir gurbet kuşu!



Gurbetin damarlarıma hükmeden öncü güçleri var, hep beni iğreti bir hayatın kollarına savurur.

Ne yana baksam yüreğimin sıcaklığını örseleyen köksüzlükler saltanatı,

Kime dönsem, masum duruşumu kötüye yoran art niyetler kumkuması,

Gurbet, ah ruhumun çeperlerini zangırdatan bahtsızlık kasırgası,

Beni dünyanın en kararsızı, en tedirgini yapan duygu katmeri!



Her insan kendi gurbetinin amansız tutsağıdır. Herkes bir başkasının gurbetinin sınırlarını genişletmek yahut daraltmak gibi devinimler içinde tüketip durur hayatını; ama kimse kimsenin, büyük acı veren ruh gurbetini doğrudan paylaşmak gibi bir yükün altına girmeyi göze alacak kadar cesur değildir.

Maddî varlığımızın mekân değiştirmesi değildir bize en çok acı veren ve bizi gurbet duygusunun kucağına atan. Ruh gurbetidir ki, bizi maddi her şeye sahipken tarif edilmez acılarla boğuşmaya çağırır...

Ve tüm varlığımızı un ufak edinceye kadar bize musallat olan...

Dünyanın faniliğine dair

Ey nefsim! Deme: 'Zaman değişmiş, asır başkalaşmış, herkes dünyaya dağılmış, hayata perestiş eder, derd-i maişetle sarhoştur.' Çünkü ölüm değişmiyor, firak bekâya kalbolup başkalaşmıyor. Acz-i beşerî, fakr-ı insânî değişmiyor; ziyadeleşiyor. Beşer yolculuğu kesilmiyor, siir'at peydâ ediyor. Hem deme: 'Ben de herkes gibiyim.' Çünkü herkes sana kabir kapısına kadar arkadaşlık eder. Herkesle musibette beraber olmak demek olan teselli ise, kabrin öbür tarafında pek esassızdır.

Bediüzzaman

Şurada, çocukluğumuzun oyun delisi gülücükleri. Şurada, gençliğimizin şen şakrak kahkahaları. Şurada, dünyanın en tasasız insanına ait mutluluk naraları. Şurada, güçlü kuvvetli bir bünyenin yere göğe sığmayan kükreşleri,

Ama şimdi hiçbiri yok!

Her şey, zamanın fanilik mayası taşıyan ırmağında sürüklenip gitti.

Her şey, yerini özlem dolu bir burukluğa terk edip gitti.

Minik bir fidan olarak hayata 'merhaba' diyen şu asırlık çınar her yıl, kaç bakışa muhteşem servetini cömertçe sundu, kaç yolcuyla cana can katan gölgesiyle kucakladı, kaç kuşa güür dallarında ev sahipliği yaptı?

Şimdi ne dönüp bakmayı hak edecek bir güzelliği, ne güneşin yakıcılığına perde olacak gölgesi, ne de kuşların pür coşkuyla hücum edeceği canlılığı var.



Ömrünün baharındayken güç ve kuvvetin örneği sayılan hangi adam,

Dünyayı kahır pençeleriyle titreten hangi hükümdar,

Kıtadan kıtaya söz sahibi olan hangi ülke üstünlüğünü sonsuza kadar sürdürebildi?



Bir yazarın, dünyanın en güzel cümlelerini kurarken duyduğu heyecan,

Bir müzisyenin ruhları sükûna erdiren notaları bulurken tattığı sevinç,

Bir annenin yavrusunu okşarken aldığı keyif,

Bir goncanın başını topraktan çıkarırken yaşadığı coşku,

Bir kelebeğin, bir arının çiçekten çiçeğe kanatlanırken hissedilen güzellik...

Hiçbiri, hiçbiri ilk heyecanını, ilk sevincini, ilk sevgisini, ilk coşkusunu, ilk güzelliğini koruyamayacak,

Her güzellik yavaş yavaş pörsümeye yüz tutacak,

Her kahkaha yürek buran bir hıçkırıkla kesilecek,

Her zindelik ve ataklık güçsüzlüğün ve zayıflığın mahzenine yuvarlanacak.



Bir gün etrafındaki cıvıl cıvıl ilgi çemberi daralmaya başlayınca, yapayalnızlığın örseleyici/tüketici çarklarına teslim olmadan, seni çıldırmaktan kurtaracak bir ruh penceresi bulacak mısın?

Bir gün damarlarındaki güç azalmaya, kalbindeki coşku tükenmeye, yüzündeki güzellik pörsümeye yüz tuttuğu vakit, kör bir ümitsizliğe ve isyan kuyusuna düşmemek için tutunacak bir dalın olacak mı?

Bir gün dünyadaki bütün kazanımların sayesinde etrafına kümelenmiş dostların senden fayda görmemeye başladıklarında, güz yeli yemiş ağacın yaprakları gibi birer birer dökülmeye başlayınca, Gerçek Dost'a iltica edecek yüz bulabilecek misin?

Bir gün etrafında hayran bakışlar uçuşan alımlı güzelliğini besleyen damarlar cılızlaşınca, kaybolmaya yüz tutan cazibenin gerisinde gerçek dostları kucaklayacak bir ruh güzelliği tütecek mi?



Öteye ait bir inancı olmasa da bazı insanlar, 'Göçüp gitmeden dünyada bırakacağım bir eserim olsun, böylece toprağa karışıp yok olsam da dünyadaki eserim sayesinde adım yaşasın.' diye düşünürler. Aslında bu onların ruhlarındaki sonsuzluk mayasının yanlış bir hedefe yönelmesinden başka bir şey değildir.



Sekiz on yaşlarındaki bir çocuk için hayat uçsuz bucaksız bir serüven ve eğlence harmanıdır. Yetmiş yaşındaki adam için ise, göz açıp kapayıncaya kadar geçip gitmiş bir anı seyyâle...

Yetmiş yaşlarındaki adam 'Ah kırk yaş gençleşseydim neler yapmazdım, neler etmezdim.' diye yanar. Sekiz yaşlarındaki çocuk ise, geleceğe ait hiçbir kaygı taşımadan gül gibi günleri kemirir de kemirir.

Ne yazık ki birinin tecrübesi, pişmanlığı, diğerinin yeni boy vermiş bir fidanı andıran tazeliği hiçbir zaman bir araya gelmez, bir vücutta birleşmez.



Ey kalbim!

Bir gün damarlarındaki coşkunun deveren yerini cılız bir akışa terk edince,

Hayatındaki bütün çıkışlar iniş olmaya başlayınca,

Tüm ten güzelliği, mal zenginliği, eş dost kalabalığı yerini çıldırıcı bir yokluğa bırakınca,

Dünyadan, yara almamış bir ruhla, örselenmemiş bir onurla ayrılabilir misin?

Ve bir gün hepimiz için mukadder olan gerçeği fısıldayacaklar:

Güçlüydü; ama şimdi zayıf!

Güzeldi; ama şimdi çirkin!

Zengindi; ama şimdi fakir!

Mutluydu; ama şimdi mutsuz!

Vardı; ama şimdi yok!

Ey kalbim!

Bütün bunları metanetle karşılayabilecek misin?

Bir ‘fani’dir dünya

İki bin üç eylülünü de dürüp kirli çıkınıma tıktırdım. Hayatımda daha kaç eylül bozgunu yaşayacağım, bilmiyorum. Başka bir eylül yaşayıp yaşamayacağım da meçhul. Ama her geçen gün biraz daha kaderimin ‘bitiş’ noktasına yaklaştığım muhakkak!

Bugün daha iyi hissediyorum, üstümdeki fanilik gömleğini. Ve dönüp bakıyorum arkama: Koca bir çer çöp yığını, söndürülmemiş yangınlar, doymak bilmez uçurumlar, kurumuş kalmış gül bahçeleri, tayfuna uğramış ekin alanları...

Ey ömrüm! Bunlar mıydı bana armağanın?

Hangi dağın kahrına yaslandım ki ruhum bunca paramparça?

Hangi acıya daldırdım ki kovamı, şakaklarım bembeyaz?

Hangi hazzın alevine tuttum ki, yüreğimi, kalp fanusum simsiyah?

Hangi yasak meyveye kaç kez uzandım ki, ruh hamurum kaskatı?

Dünya ah, yaslandıkça kaykılan sinsî güzel.

Doysuz hevesler icat eden arsız tilki!

Hep çiğ düşmüş bakışlar mı bırakırsın bize?

Hep fanilik köpüren sular mı akar ırmaklarından?

Hep acılara tanıklık mı edecek meydanların, sokakların?

Dünya, ah sana yaslanan hangi varlık gözlerindeki ışıltıyı yitirmedi?

Kalbi yerinden oynatan hangi güzellik dönüp bakılmayacak denli pörsümedi?

Hangi evrensel aşkın tutkunları muratlarına ermeyi başardıktan sonra toprağın altına yürüyebildi?

Dünyayı kahır ve kudret pençeleriyle titreten hangi hükümdar ölümsüzlük iksiri peşinde ömür tüketti de yeryüzündeki sayılı nefes alış verişini uzatabildi?

Hangi tutkunun gümrah ırmağı, zamanın kavurucu güneşi altında direndi de kurumadı.

Dünya! Hep bildik akışınla kuşatarak kaderimizi bizi mukadder sınırların dar alanına hapseyledin!

Hayatın hep gerçek yüzünü örterek bizi allı pullu oyuncaklarınla oyaladın, avladın?



Biz yalnızca dünyaya dönük yaşadıkça, hiçbir zaman hayat bize öte yüzünü göstermeyecektir yazık ki!

Yazık ki akıp giden zaman ırmağı, bağrımızdan bir ölümsüzlük ağacı yeşertmeyecek.

Yazık ki hep çilesi çekilmemiş ümitlerle yaşayacağız.

Yazık ki en güzel şiirleri, şarkıları söylemeyi hep yarınlarla erteleyeceğiz.

Yazık ki ömrümüzün kurak çölünden hiçbir zaman bir Nil bereketi fişkırmayacak.

Yazık ki hiç ulaşılmayacak bir yeraltı madeninin hep hüznünü yaşayacağız.

Yazık ki bizi Gözeten, Kollayan, Koruyan, bizden hakıyla memnun olmayacak.



Ve bir sabah uyanacağız ki bütün aynalarda kış.

Ve bir gün bakacağız ki ferî sönmüş gözlerimizin.

Ve bir gün damarlarımızdaki çılgın deveran, yerini ölgün bir titremeye bırakacak.

Artık tabiat sofrasından üstümüze gülücükler saçılmayacak.

Ve gizli bir el yavaşça söndürüverecek kandilini ömrümüzün.

Öyleyse kalkıp dünyanın eğip büküşüne, sömürüp hırpalayışına baş kaldırmalı.

Hayatın ürkünün kısılığı içinde ötelere bir pencere açmalı.

Nasıl olsa geçip gidecek bir ömrü, bir çekirdekten; her mevsim meyve veren bir ağaca çevirmeli.

Yazgımızın bizim yürüyüşümüzle çiçeklenecek kesitini dolu dolu yaşamalı.

Gölgemizin değdiği zaman kesiti bizden kokular, tatlar saçmalı hayata.

Ardımızda minnetle anılacağımız nice çiçek bahçesi bırakmalı.

Çünkü 'dünya, bir ağaç gölgesinde dinlendikten sonra kalkıp yolumuza devam edecek kadar geçici.'

Hiçbir sızlanışa, aman dileyişe karşı kılını kıpırdatmayacak kadar umursamaz ve katı...

Bir savaş halidir dünya

Okumak, çözmek, sonradan anlamı istikametinde yaşamakla vazifeli olduğumuz şu dünyanın haline, bir de Mevlâna'nın *Mesnevî*'sinde geçen bir hikayeyle bakalım:

Halktan, fakir biri olan Eyaź'ın bir gün baktı açılır ve saraya girer, padişabın has adamlarından olur. Hazine de ondan sorulur. Sarayda, padişabın çevresindeki insanlar Eyaź'ı kıskanırlar, bir fırsat kollayıp onu padişabın gözünden düşürmeyi planlarlar. Eyaź'ın kaldığı dairede sürekli kilitli tuttuğu bir oda vardır. Eyaź her gün belli saatlerde bu odaya girer kapıyı arkadan kilitler. Bir iki saat bu odada kaldıktan sonra odadan çıkar ve odanın kapısını birkaç kilitle kilitler. Padişabın çevresi Eyaź'ın bu hareketinden şüphelenirler. Eyaź'ın hazinedeki altınları gizlice alıp bu odaya sakladığını düşünürler. Fırsat bu fırsat, durumu padişaba bildirirler. Padiřab Eyaź'a çok güvenmektedir, fakat etraftaki şüpheleri de gidermek zorundadır, batta ufak da olsa kalbine bazı şüphelerin damladığını da fark etmektedir. Çaresizce Eyaź'ın odasının kontrol edilmesini emreder ve Eyaź'ın odasında bulunacak bütün altınların, mücevherlerin de ondan şüphelenen kişilere verileceğini belirtir. Padişabın adamları, Eyaź'ın olmadığı bir zamanda onun kilitli odasının kapısını kırar, içeri girerler; bir de ne görürler: Odanın bir köşeciğindeki bir çift çarıkla bir pösteğin dışında, kocaman oda bomboş! Padişabın adamları gördüklerine inanmazlar ve odanın dört bir yanını kazmaya başlarlar. Duvarları tahrip ederler fa-

kat altın, mücevher adına bir şeycik bulamazlar. Sonra ezile büzüle durumu padişaha bildirirler: 'Padişahım, biz yanlış zamanda bulduk, affetmek sizin yüce şanınızdadır; fakat cezamıza da razıyız.' derler. Padişah da: 'Bu benim affedeceğim bir kusur değil, siz Eyyaz'dan şüphelendiniz, sizi affedecek de odur.' diye cevap verir. Eyyaz gelir, durumu öğrenir; fakat oldukça sakindir. Uzun süre konuşmak istemez; padişah çok ısrar edince: 'Padişahım, der. Ortada affedilecek bir durum yok. Bu şüphelenmeye ben sebep oldum. Ben bu saraya bir çarık, bir pösteğiyle geldim, başka hiçbir şeyim yoktu. Sayenizde bu mevkie kadar yükseldim. Ama geçmişimi de unutmamam gerekirdi. Bazı günler gaflete dalıp kibirlenmemek için pösteğimle çarığımı o boş odaya kilitledim. Her gün bir iki saat o odaya girip pösteğimle çarığıma bakarak tefekkür ediyordum: 'Ey Eyyaz, diyordum, sen buydun, geldin sarayda padişahım has adamı oldun, ama sonunun ne olacağı bilinmez, sakın kibirlenme, alçakgönüllü ol.' Böylece bu dünyanın geçici varlıklarından kalbimi uzak tutmaya çalışıyordum...'

Bu dünyanın hiçbir pınarı, susuzluğumuzu gidermeye yetmiyor. Mal, para, şöhret, mevki yönünden ne kadar yükselsek de hırslımız hiç yatışmıyor; çünkü yaşadığımız çağın çarkları tamamen makam, mevki, kazanç hırslının yüceltildiği bir yörünge üzerinde dönmektedir. Kendimizi bu çarkların dışında tutacak iradeyi gösteremeyince eğreti varlığa bel bağlamışlığımız bizi gittikçe çılgınlaşan bir dünya delisi olmaya sürüklüyor. Oysa nefis ne kadar dalsa da zevk u sefaya hiç doymuyor, daha fazlasını istiyor.

Ve hepsi anlık hazlar olarak karanlık bir mahzende biriyor, bir gün başımıza türlü işler açmak için.

İnsan ne kadar zirvesine tırmanrsa makam-mevki dağlarının, yine de gözü doymuyor. Nice Firavunlar, Nemrutlar tırmanacak zirve bulamayınca yeryüzünde, yeltendi ilahlık

taslamaya. Kendini imtiyazlı ve bambaşka gördü de başladı zulmetmeye, kırıp geçirmeye...

Mevlana, *'Renkle, kokuyla, yer-yurtla övünmek, çocukların övüncüdür, çocukların kanışı.'* diyor. 'Dünya yükü'nü azalttıkça ruhu özgürleşiyor insanın. Ruh, eşya kalabalığının, zorla benimsenilmiş ihtiyaçların, makine gürültüsünün ortasında kaldıkça yapayalnız ve çaresizdir.

Öyleyse ruhu korumaya almak gerek. Korumaya ve beslemeye.

Ruhu beslenmeyen adamın dünyalık tutkuları, duyguları, kaygıları daha bir semirir ve içten içe bütün manevi sermayeyi kemirir de kemirir.

İnsan bütün varlığıyla, ruhun gereçleri için bir meşguliyet alanı açmadıkça, dünya uğraşlarının ortasında buluyor kendisini ve kalbi, kafası, ruhu dünyanın 'öte'siz kanunlarına teslim oluyor. Dünyaya maddi-manevi varlığıyla bağlandıkça da, yaşadığı en ufak bir kayıp veya mahrumiyet canını iyiden iyiye acıtıyor. Halbuki dünya güzellikleri, peşinden 'ahvah'lanmaya değmeyecek kadar süresiz ve değersizdir. Ama yaşadığımız anın içimize vuran geçici cazibe parıltıları, bu güzelliklerin uçup gidici olduğunu bize unutturuyor.

Ne yazık ki her şey bununla ilgilidir. Bizim, dünyada kimliğimize yakışan bir duruş sergilememiz, sanat ve edebiyat birikimlerimizi gayesiz bir gösteriş hovardalığından kurtarmamız, kendimizi çirkin bir böbürlenme ukalalığından sakındırmamız, yapıp ettiklerimizin karşılığını bu dünyadan çekip gittikten sonra da lehimize değerler olarak görmemiz... her şey, 'dünya delisi' olmayı bütün varlığımızla reddetmemize bağlıdır.

Dünya delisi olmak veya olmamak arasındaki fark; kısacık ömrümüzle sonu olmayan ihsanları kazanıp kazanamamak arasındaki farktır.

Bütün bunları bilmekle, yani her şeyin farkında olmakla birlikte yine de genel akışa ayak uydurmaktan kendimizi alamıyoruz. Böyle olunca da dünyadaki ilgilerin kaygıların hazzı, mezara yalnızca cepsiz bir kefenle gideceğimiz gerçeğini gözümüzde silikleştiriyor. Böylece ruhumuza, hakikate ilişkin bir merhale kat ettirmek zaruretini hep erteliyoruz; oysa zamanında başlamayan bir yürüyüşün kazandıracığı derinlik ve kıvam sınırlı olacaktır.

Yine Mevlana: *Değil mi ki beden gençliğinden başka bir şey bilmiyorsun, al şu gençliği, al ey eşek, işte sana arpa!* diyor.

Üç beş yıllık beden gençliği hep bolluk ve eğlence içinde de geçse sonunda pörsüyüp çirkinleşmiş bir görüntü bıraktığı için, neye yarar ki!

Dünya ayaklarımızdan tutmuş, ucu bucağı olmayan bir ruh gençliğine adım atmamıza engel oluyor. Biz dünyanın onurlu bir misafiri olarak mı çekip gideceğiz, yoksa her şeyi yüzümüze gözümüze bulaştırıp ruh aynamızı mı karartacağız?

Ortada ayan beyan bir gerçek var: Bizi dünyaya bağlayan bağlar kuvvetlendikçe kalbimizin öte coşkusu ve duyarlılığı cılızlaşıyor.

Madem dünya fanidir, ömür kısadır, yapıp ettiklerimizin yankıları kısacık bir ömrün dar sınırlarını aşacaktır; maddi-manevi, bütün sermayemizle dünya için bunca çırpınmak neden?

Tecrübî bir gerçeklik yaşanmadığı için, bazı hakikatler insana hikâye gibi gelmektedir. Yaşadığımız hayatın tutkuları ve hazları, bağları görünürdeki beyhude oyalanmaların ardındaki hakikatleri görmemize mani olmaktadır. Genciz, güçlüyüz, damarlarımızdaki heyecanlı deveran bizi dünya nimetlerinin göbeğine çekmektedir. Önümüzde nice altın fırsatlar vardır, modern çağın albenili oyuncaklarının çılğın bir müşterisiyizdir, keyfimizi bozup ucunda türlü zahmetler bulunan işlere neden katlanalım(!)

Ama büyük çaplı manevi yapılanmalar, temelini gençlik yıllarının iradeli ve fedakârca duruşlarından almaktadır. Kişisel maneviyat ırmağımız, geçmişteki yıllarımızdan kopup gelen derelerin ve çayların katılımıyla daha coşkun akacaktır.

Ne yazık ki insan tabiatı genellikle ertelemekten ve kaçmaktan yana olunca dağılıp dökülmeler çok fazla olmaktadır.



Tutkuların en zinde olduğu dönemlerde varoluş gerçeğinin hilafına hareket etmemek, insana birtakım sırların, duyuş ve manevi hazların kapısını aralar. İnsanın belli bir marifet, seziş katına çıkabilmesi için kuru bilgi yetmiyor. Çoğu insan eğreti varlığa bel bağlamanın, şan-şöhret, mevki libaslarına bürünmenin sadece dünyada işe yaradığını bilse de, halihazır-daki lezzetler başını döndürüyor herkesin.

'Onlardan bazı zümrelere, sırf kendilerini denemek için verdiğimiz dünya hayatının süslerine gözünü dikme! Rabbinin sana verdiği nimet, hem daba hayırlı ve değerli, hem de daba devamlıdır.' (Taha: 131)

Yüce kitabımızda, yukarıdakine benzer sayısız mesaj ve ihtar vardır. Ama mesajdan haberdar olmak ve çok şeyi bilmek yetmiyor. İlla ki bizi derin hakikatin yakıcı katmanlarına erdirecek tecrübî haller gerekiyor yahut da aczimizi sürekli hatırlatacak bir duyarlılık hali.

Ama hiç kolay değil, yaşadığımız çağın bunca akıl çelen oyalamaları karşısında eğilip bükülmeyen bir kulluk şuuru geliştirmek hiç kolay olmuyor!

Savaşta ve tabii afetlerde insan yükte hafif, pahada ağır şeyleri yanına alıp hızlıca terk eder tehlike mahallini. Hatta bazen canını kurtarmak her şeye bedel olur. Aslında dünya hayatı bir seferberlik, bir savaş halidir. Öyle palazlanarak, bin bir eşya, mal-mülk, şan-şöhret bağıyla bağlanmaya değmez. Ele güne muhtaç olmayalım yeter, kalbimizi fazla kaptırmaya,

yüzüne fazla gülmeye gelmiyor, hemen yılışveriyor dünya; ruhunuza, birçok insani duygumuza göz diyor; duyarlığımızı, ciddiyetimizi, dürüstlüğümüzü ve kişiliğimizi hedef alıyor.

Dünya, bizi biz eden her şeyi sömürüp yuttuktan sonra, dünyada kalacak her şeye sahip olmuşuz neye yarar?

Öyleyse dünyada, terk etmesi zor bağlar edinip işimizi zorlaştırmak yerine, yükte hafif pahada ağır azıklar edinmek gerek. Sırtımıza yük olacak şeyler değil, bizi alıp ötelere götürececek ruh ve gönül azıkları...

Harlı bir ateş yakmak gönül dağında

Bu dünyaya, ‘gerçek dost’u bilmek ve gür bir dostluk ateşi yakmak için geldik; ama bir yandan da bu ateşi söndürmek için fırsat kollayan bozgun rüzgârlarıyla kuşatıldık. Bu kuşatılmışlık yüzündendir ki, her insan yeryüzü serüveninde, aynı bilincin ve iradenin gücüyle yürüyüşünü söndüremiyor. Kimi düşe kalka, kimi yuvarlana yuvarlana, kimi ise dimdik ve aşk ile... Bu yüzündendir ki, herkesin yaktığı dostluk ateşi bir olmuyor.

Yaktığımız dostluk ateşinin şiddeti ne olursa olsun, irili ufaklı her ateşin parıltısı yegâne dostluğun ideal ışığıyla buluşmak için seferberdir. Dostluk harlı bir ateş yakmaksa gönül dağında, gerçek dostlar bu ateşe tutunarak tasada, sevinçte, sıkıntıda kenetlenmenin hazzıyla ve aynı kapta pişmenin bilinciyle soluk alıp vereceklerdir.

Ruhları iki deniz gibi birleşmiş dostlar, birbirlerinin kusurlarını görmezler. Ve dışarıdan gelecek hiçbir bozgunculuk, art niyet poyrazı, iki gerçek dostun bu ahenkli ruh çağılısına zarar veremez.

Okyanus sularının bulandığı görülmüş müdür?

Ruhların birleşmesi, kaynaşması da kendine özgü bir duyarlık arz eder. Yanı başımızda bir sürü insan vardır, hiçbirleriyle sağlıklı bir dostluk çatısı çatamayız da, mesafelerin gerdiği bahanelere rağmen iki uzak yüreğin yaktığı dostluk ateşi, çev-

renin dondurucu soğuşunu bir bahar havasına dönüştürür. Bu mucizevî hava, dünya cehenneminde de olsa iki kalbin sonsuz bir huzur ikliminde bütünleşmesi gibi muhteşem bir havayı bağışlar.

Pervane ışığa koşar, ırmak okyanusa, bir dost da dost meclisine.

Dostun çağrısı dağ aşırır, okyanuslar geçirtir, ağuyu şerbet gibi içirtir.

Her dost gerçek dostunun ruh parıltısını nerede olursa olsun hisseder ve ne yapar eder bu parıltıya tutunarak gür bir dostluk ateşi yakar.

Dost dostun delisidir; ama bu delilik, dünya kaynaklı bir sevgiden beslenmiş olamaz. ‘Şems geliyor.’ haberinin yalanına ceketini veren Mevlana’yı, haber gerçek olsaydı canını verecek kadar dost delisi yapan, olsa olsa ebedi bir dostluğun iki yürekte yaktığı sonsuz ateşin hararetidir. Yoksa bugün Mevlana da yok, Şems de yok; kuru cismin ne önemi var! Ama Mevlana’yı da Şems’i de yüreklerde iki gerçek dost olarak anıtlıştıran, ebedi dostluğun yüreklere vuran parıltısıdır...



Ne yazık ki bugün içimizdeki dostluk damarları bir bir kuruyor, yüreğimiz sıcaklığını gün be gün yitiriyor, birbirimizle olan ilişkilerimiz mekanik bir düzeyden ötesine yol vermiyor.

Artık kişisel çıkarlarımıza gölge olmadığı ölçüde dostumuz vardır.

Her dost, bir başkasının menfaat ırmağından beslenebildiği ölçüde dosttur.

Dostluk artık ıssız bir dağın tepesinde kendi tenhaliğine, yalnızlığına ağlayan bir çınar,

Dostluk ölgün bir akşamüstü güneşi,

Dostluk suyu çekilmiş bir nehir yatağı,

Dostluk modası geçtiği için tavan arasına kaldırılmış eşya...



Dünyaya nasıl kurak bir mevsimde gelmişiz ki dört bir yanımız dostsuzluk cehennemi,

İçimizden, dört bir yana dostluk kementleri atıyoruz, her seferinde karşımıza acı baldıranlar çıkıyor.

Kim bilir başkasının hayat denen o keşmekeşler kuyusuna savurduğu dostluk çağrısını, kendi hesabımıza gelmediği için biz de boş çeviriyoruz. Evet, biz de!

Ama bu böyle sürüp gider mi?

Kalp ufkumuz, dostsuzluk kasvetiyle sonsuza dek sisli kalamaz. Hiçbir karabulut gönül semalarımıza sonsuza dek çöreklenip duramaz. Öyleyse ne yapıp etmeli, uzaklarda bir yerlerde küllenmiş dostluk ateşini yeniden canlandırmalı.

Yürekleri bu ateşin ışığı etrafında yeniden halkandırmalı.

Gerçek dostluğun bayrağını ruh ve gönül coğrafyamızda yeniden dalgalandırmalı.

İyi ki imtihan ediliyoruz

*Adamın birisi geldi, bir dostunun kapısını çaldı, dostu:
'Kimsin a güvenilir er?' dedi.*

*Adam: 'Benim.' deyince: 'Git, dedi, şimdi çağı değil;
böylesine sofrada ham kişinin yeri yok.*

*Ham kişiyi ayrılık ateşinden başka ne pisirebilir; iki
yüzlülükten ne kurtarabilir?*

*O yoksul gitti, tam bir yıl yollara düştü, dostunun ayrı-
lığıyla kavlamlar saçarak cayır cayır yandı. O yanmış,
yakılmış kişi pişti; olgunlaştı, geri geldi, gene dostunun
evinin çevresine düştü. Yüzlerce korkuyla, yüzlerce defa
edebi gözeterek kapının halkasını çaldı; ağzından edebe
aykırı bir söz çıkacak diye korkup duruyordu.*

Dostu: 'Kapıdaki kim?' diye bağırdı.

Adam: 'Ey gönüller alan, dedi, kapıdaki sensin.'

*İçerdeki: 'Mademki bensin, gel, içeriye gir, dedi, ev dar,
iki kişi sığmıyor.'*

Mesnevi

Modern çağın dostlukları; dünyalık kaygılarla, hesaplarla çevrelenmiştir. Kaldırın bütün dünya beklentilerini aradan, birbirine kenetlenmiş yürekler; soğuk, ilgisiz ve duyarsız varlıklara dönüşüverecektir. Modern çağ, doğası gereği, en çok da gerçek dostlukların ruhuna göz dikmiştir; çünkü insanlar muhabbetsiz, duygusuz varlıklar haline gelmeden bu çağın kayıtsız şartsız müşterisi olamıyorlar.

Ne var ki çağın bunca şatafatına rağmen insan, yanı başında bir yüreğin sıcaklığını hissetmeden gerçek anlamda yaşamamanın tadına varamıyor.

Dünyayla olan dostluğumuz yalancı bir mutluluktan başka bir tat vermiyor. Bir süre oyalandıktan sonra kalbimiz, doymamış bir iştihayla baş başa kalıyor.

Kalp yapayalnız, desteksiz kalınca artık insan başka arayışlara giriyor. Ya daha çılgın ve muzır zevklere yöneliyor, ya da dünyadaki varlığını ve hayatın anlamını sorgulayarak daha tehlikeli arayışlara sürükleniyor.

İnsanın yeryüzü serüveni, gerçek dostluğu aramak coşkusuyla bir anlam kazanmadıkça maksatsız arayışlar, başıboş sürüklenişler devam eder gider. Ama bu dünya sararıp solma, pörsüme-eksilme dünyasıdır. Hiçbir ‘öte’siz beraberlik, güzelliğini ve cazibesini uzun süre koruyamıyor:

İki gül, kol kola vererek aynı topraktan beslenir, boy verip serpilirler. Ve bakışlara bir temaşa zevki bağışlar.

İki ağaç, omuz omuza, tabiatın en göz dolduran varlıkları olarak insanları selamlar.

İki dağ, tabiat kompozisyonu içinde görkemlerini haykırır.

İki insan, birbirine cismanî sevgiyle bağlanır, hiç kopmayacaklarmış gibi bir gönül birliği sergiler.

Ama hangisi ‘elest’ bezminde ahdi yapılan dostluk kadar ezeli ve ebedi bir renkle boyanmıştır,

Hangisi dünyanın ötesinde de sesi soluğu belirecek bir beraberlik bayrağı dalgalandırmıştır,

Hangisi ebedi dostluğun, beraberliğin parlıtlarını kendi varlığında sembolleştirmiştir?

‘İnsan, mahiyet-i câmiyeti itibariyle mevcudatın hemen ekserisiyle alâkadardır. Hem insanın mahiyet-i camiasında badsiz bir istidad-ı muhabbet dercedilmiştir. Onun için insan da umum mevcudata karşı

bir muhabbet besliyor. Koca dünyayı bir hanesi gibi seviyor. Ebedî Cennet'e bahçesi gibi muhabbet ediyor. Hâlbuki muhabbet ettiği mevcudat durmuyor, gidiyor. Firaktan daima azab çekiyor. Onun o hadsiz muhabbeti, hadsiz bir manevî azaba medar oluyor. O azabı çekmekte kabahat, kusur ona aittir. Çünkü kalbindeki hadsiz istidad-ı muhabbet, hadsiz bir cemal-i bâkiye mâlik bir zâta tevcih etmek için verilmiş. O insan su-i istimal ederek (kötüye kullanarak) o muhabbeti fâni mevcudata sarfettiği cihetle kusur ediyor, kusurun cezasını, firakın azabıyla çekiyor.' (Bediüzzaman: Üçüncü Lem'a, Birinci Nükte)



Hayatta samimi dostlarınız olur, yıllarca birbirinize kenetlenir, her şeyinizi birbirinizle paylaşırsınız. Acı tatlı günlerinizde hep berabersiniz. Omuz omuza vermiş iki çınar gibi, tek yürek olduğunuzu düşünür/sanırsınız. Ama bir gün bir rüzgâr eser, dünya her varlığa karşı sahneye koyduğu oyunlarından biriyle sizi de birbirinizden ayırır. (Buna kaderin cilvesi desek daha uygun olur.) Biriniz yeryüzünün bir köşesine, diğeriniz bir köşesine düşersiniz. Siz, ayrılık anında ve ilk zamanlardaki acıya katlanamayacağınızı düşünürsünüz. Bu defa, kaderin bin bir cilvesinden biri daha devreye girer, yüreğinizde kök salmış ve hiçbir zaman sönmeyeceğini sandığınız dostluk ateşi yavaş yavaş hararetini yitirmeye başlar. Siz, başlarda bunun farkında değilsinizdir. Yüreğinizin soğuyacağını, bir zamanlar kalbinizin ritmini değiştiren dostluk esintisinin hiç kesilmeyeceğini sanırsınız. Ama olan olur, çaresi yok, unutursunuz.

Sonunda gönül mihrabınız mahiyet değiştirir.

Ve yeni dostlar, yeni hevesler, yeni yürek yaraları...

Bu böyle sürüp gider. Ama bunun böyle sürüp gitmesi, koca bir ömür, akıl, gönül ve ruh sermayesinin göz göre göre heba olması demekse, buna artık bir yerde dur demeli!

Gözden ırak olunca gönülden de silinip giden dostluklardan daha fazlasını hedeflemeli insan. Ve mekân değişikliklerine meydan okuyan, her şeyi ruhunda terennüm eden, iç murakabeyle derinleşen, derinleştikçe gerçek dostluk denizine birkaç adım daha yaklaşan bir çabanın ve çırpınmanın içinde olmalı.

Böylece dünyadaki dostluklarımız, ezeli ve ebedi dostluk ışığından almalı yalınlarını, hep ebedi dostluk ateşi için birikmeli parça buçuk dostluk ışıklarımız. Yoksa bütün ilgilerin, beraberliklerin dönüp dolaşıp varacağı yer, koskocaman bir fanilik ve anlamsızlık boşluğu olacaktır.

Tıkanıp kaldığı dehlizden, bir dost ışığına tutunarak kurtulmayı ümit eden insanoğlu, bu çabasını sürdürdükçe ruhundaki özlem ve arayış tohumları serpilip derinlere kök salar ve olgun meyvelere kaynaklık eder.

Dünya, sayısız gölgeden ve dehlizden geçip cılız parıltılara tutunarak hakikate ulaşmak için bir seferberlik diyarıdır.

Irmak, denize kavuşmanın ateşiyle coşar, köpürür, çağıldar, yıkar, dümdüz eder. Ve bir gün denize kavuşunca da, o hırçınlığından eser kalmaz ırmağın. Kalbi denizin kalbiyle bütünleşmiş, yatışmıştır, bütünün bütüncül keyfiyeti içinde derin bir huzura ermiştir artık.

İnsan bu dünyada gurbettedir, hep gerçek dostta kavuşmak için arayış içindedir. Ne ile oyalanırsa oyalansın kalbi yine mutmain değildir. Gezer, eğlenir, yer, içer, bin bir saçmalıklar eder, dünya nimetleri adına her şeyi tadar, yine de mutsuzdur, yine de abes işler peşinde sürüklenir durur.

Ne yaparsa yapsın bir huzur bulmaz. Ruhunun kuytularındaki gerçek dost özlemi çeşitli şekillerde onu dürter, kanatır, hırçınlaştırır...

Ve geceleyin, gözünü yerdeki ateş böceklerinin cılız ışıklarına dikeceğine başını kaldırıp ayın gönül çeken parlaklığını temaşa eyleyen adamın basiretiyle yönünü hakikate çevirebilirse, bütün hırçınlığı ve yakıp yıkıcılığı yatağını bulmuş bir ırnak gibi yatışacaktır.



Ey kalbim, gün gelir yalnız kalırsın, kuşatılırsın,
Dünya dar olur sana, arıklaşırsın,
Bütün sermayeni yele verirler, hırçınlaşırsın,
Etrafında pervane gibi dönüp duran dostların, birer birer kayboluverirler, mahzun kalırsın,
Sonra durup düşkünlüğün yakıcı hüznüyle el açıp yalvarırsın.

Kaybettiğin mevki için, uçup giden dünyalığın için,
Varlıkta pervane kesilen, yoklukta sırta kadem basan dostların için.

Ama boşuna. Talep ettiğin yönde bir şey geçmez eline. İyi ki de geçmez. Düşkünlüğünün ıstırapı fikretmeye yöneltir seni, böylece bollukta, sefahatte yüzdüğün zamanlarda bir türlü düşünmeye yanaşmadığın hakikatler yakana yapışır senin. Etrafına bakarsın, dünyanın gidişatına, göçüp gitmişlerin akıbetine...

Ruhundaki tefekkür cevherleri parlamaya başlar. Dünyada olup bitenlerin nabzını tutmayı öğrenirsin. Durup muhasebeye girerisin: 'Bin bir patırtıyla işleyip duran bu deveran, bu dünya kaygıları, mal mevki sevdası, temelsiz sevgiler, eğreti dostluklar.. hep bir oyundan, oyalanmadan, sınanmadan ibarettir. Bugün her şeyden yoksun kaldıysam, bunun bütün anlamların ötesinde ve üstünde bir anlamı olmalı.' dersin ve bir sabır sınavından ibaret tüm dünya yoksulluklarını aslında bir vergi, bir ihsan addedersin.

Çünkü: *Kalpler, kendisine iyilik yaparı sevmek için yaratılmıştır.* (Hadis-i Şerif) Öyleyse kalbin, dünyada kalacaklarla huzura ereceğini düşünmek budalalıktır. Kalp neyin rengine boyanırsa boyansın, alttan alta hep bir arayışla, özlemle iç geçirecektir. Ve kalbin, gerçek dostunu buluncaya kadar tutkulu arayışını sürdürecektir.

Öyleyse gerçek dostlukları gölgelemesin diye, tüm eğreti dostlukları ve bakiyesiz hazları yele vermek onurlu duruşun gereğidir.

Güz resimleri

İçimize güz yaprakları serpiliyor. Bahardan kalma yeşil alanlar ölümcül bir titremede. Dört bir yandan faniliğin boy boy alametleri... Her gecenin bir gündüzü olmasaydı, bunlar çok ağır gelecekti; ama irili ufaklı ölümlerimiz, bizim için gürbüz baharlar yeşertecekse buna değmez mi?

Güz bir veda çılgıdır

Uzun bir 'yaz'ın defterini dürer güz.

Ağır ağır kurutur arzunun devingen damarlarını.

Gönül hazırlıksız yakalanmıştır güze.

Oyuncağı kaybolmuş bir çocuk gibi telaştadır.

Fanilik esintisi, buruk bir veda eşliğinde yüreğin gizli-
açık bütün mıntıklarını yoklamaktadır.

Artık her şey 'veda'nın titrek tellerine teslim olmuştur.

Toprağa yürümenin, bir tohum olup yeni baharlara
uyanmanın mevsimidir.

Ağaçları bir sararma tutmuştur.

Benizler solgun bir gül gibi titrek ve kırıldandır.

Şarkılar ve türküler, yüreğin en kırılğan damarlarından
beslenmektedir.

Şakaklarda hâkimiyet kuran aklar, dokunaklı iç çekişler
köpürtmektedir.

'Veda' bu mevsimin en gümrah ırmağıdır.

İçini ısıtacak bir dost sesi ararsın, bulamazsın.
Herkes kişisel ‘veda’sının rüzgârında savrulmaktadır.
Her yürek, gerçek vatanına doğru bir yürüyüş başlatmıştır.

Güz bir yetkinlik harmanıdır

Artık yüreğimizin mevsimine dönme zamanıdır.
Baharı ve yazı devirerek varılan bir harmanın önündeyiz
şimdi.

Zamanın heybesinde bizim için kıvama ermiş ne madenler
var!

Yeter ki onları işleyecek bilince erelim.

Güzün şakaklarında biriken olgun meyveler bize gülüm-
seyip duruyor.

Onlara uzanabilecek bir ‘amel’ birikimine sahip olabil-
mekte bütün iş.

Ey hakikat yolcusu!

Ey inci avcısı!

Güzün eteklerine saçılmış mana ve duyarlık incilerine koş!
Tamamlanmış güzelliklere talip ol!

Güz bir hüznün ustasıdır

En gürbüz hüznünler güzün mümbit bahçesinde tamamlar
kendisini.

Ömür ağacı güzün rüzgârına tutulunca, bir bir dökülmeye
başlar kalbe hüznün yaprakları.

Ve bu yürek bir hüznün evidir artık.

Güz çadırını kurmaya başlayınca hangi direniş onun
karşısında durabilir?

Mevsim, her yandan esen hüznün rüzgârında kavrulma
mevsimidir.

Gür bir sâla haşmetiyle duyulur güzün hüznün çığılıkları.

Artık en duyarsız kalpte bile bir hüznün tomurcuğu bırakarak rakipsiz saltanatını kurmaya koyulur güz.

Güz bir cennet bahçesidir

En canlı çiçekler, güzün yamaçlarından derilebilir.

Güz olmasaydı sonsuz güzelliklere kanatlanabilecek atılım gücünü nasıl biriktirebilirdik?

Baharın ve yazın bütün anlamlı renkleri güzün eteklerinde birikir.

Bizim için sonsuz alımlı bir cennet temellenir güzün mümbit toprağında.

Güz bir cehennem eşiğidir

Güze hazırlıksız yakalananlar için her nefes alıp vermek, geçmişin yükünü korku, karamsarlık ve vicdan azabına dönüştüren bir mekanizma gibi işler.

Hayat hep kaskatı ve çekilmez yanıyla karşınızdadır.

Dünya ertesi bir beklentiniz yoktur.

Bütün renkler siyahın tonlarına terk etmiştir saltanatını.

Etraftaki her şey sonsuz acılar biriktirmek için vardır.

Zaman acımasız bir cellât gibi tetiktedir.

Her şey, her şey, içinizdeki karanlığı derinleştirmek için seferberdir.

Güz içimizin gerilmiş yayıdır

Yüreğimizi ince hislerin teknesinde yoğurur da yoğurur,

İçimizdeki hassas duygu zembereğini kurar da kurar güz.

‘Dokunsan ağlayacak’ denli kırılğan

‘Kendini ateşe at’ dense atacak kadar gözü pek oluveririz.

Hangi yürek, ‘güz mektebi’ geçtikten sonra içindeki çöş-kuyu, tutkuyu ve sevgiyi haykırmayacak kadar hissiz kalır?

Güz bir tutku yorgunudur

Yüreğimizi besleyen sevgi ve coşku damarları artık cılızlaşmaktadır.

Hatta yer yer tıkanmalar ve kireçlenmeler...

İçimizdeki canlılığın defteri dürülmeye başlanmıştır.

Güz, meyilli arazide deli dolu akan bir ırmağın önüne uçuşuz bucaksız bir ova olarak uzanmıştır.

Irmağın coşkusu güzün mütevekkil kollarına teslim olmuştur yani.

Artık tutkumuz ve coşkumuz güzün temkinli ve ağır treninde yol alacaktır.

Güz bir hasat mevsimidir

Geçmiş günlerin mümbit toprağına ne ektiysen onun kat kat fazlasını biçersin.

Güzün cömert ağacı, geçmiş günlerin acı-tatlı tohumlarının bakiyesini taşır dallarında.

Herkes ektiklerinin karşılığını devşirebilir ondan, ne bir eksik ne bir fazla...

Bu cömert ağaç herkese çabasının karşılığını sunacak kadar âdildir.

Güz bir acı ustasıdır

Acılar, kesintisiz ve dobra dobradır güzün.

Mevsimlerin birikmiş acı balyaları güzün kırılğan omuzlarına üşüşür.

Herkes bundan nasibini alacaktır.

Soluk alıp verdiğimiz havanın her zerresine, güzün hüznün şarkıları eşlik eder çünkü.

Güz dokunur içimizdeki acıların çıplak uçlarına, ayaklandırır tüm çile rezervlerini.

İçeriden ve dışarıdan kuşatılırız.

Bedenimiz gürbüz acılara uğradıkça, bir tüyün sıkletine pes edecek denli bitkinleşiriz.

Artık acılarımızı başka acılarla örtetek bastırma zamanıdır.

Çünkü acının biri kalkar, biri iner güz harmanından.

Güz, acıyı acıyla sağaltan bir acı ustasıdır.

Aşk üzerine

Kalbin ritmini değiştiriveren bu tatlı bela duygu, kaç Ferhat'a dağ deldirmedi, kaç Mecnun'u çöllere düşürmedi, kaç Züleyha'ya elini doğratmadı? Fuzuli'ye *'Aşk imiş her ne var âlemde / İlim bir kal ü kal imiş'* dedirten de bu esrarengiz duygunun, yüreğın topraklarına yağdırdığı yağmurun çıldırtıcı tınısıdır.

Fakat her duygunun eksi-artı kutuplara doğru uzanan genişliğı içinde; aşkın da, bir böceğın duyduğı günübirlık hazdan tutun da, insanın mayasındaki arayış tutkusunu mavera divaneliğine kenetleyen esenliğine kadar, sayısız basamağı vardır. Sabahleyin yataktan fırlar fırlamaz, bir gün önce gördüğü cazibeden, kalbini inceden inceye bir heyecanın sardığını hisseden genç adam, aşkın kozadan yeni çıkmış haliyle karşı karşıyadır. Ondan beklenen, aşkın bedenî hazların ötesine uzanan damarlarının izini sürmektir. Ama caddenin 'ötesiz' tarafında yürümeyi seçen adamın duydukları, yaşadıkları sadece bedenî ilgiyle sınırlı olacaktır. Başlangıçta maşuk'un kaşından, gözünden ve endamından kendisine varlık vesilesi bulabilen aşk, daha sonra duygu ve ruh halinin çeşitli cilvelerinden anlamını pekiştirip derinleştirir.

Ruhların karşılıklı ilgisine yol vermeyen aşkların geçiciliğini ve tahripkârlığını söylemeye gerek bile yok. Bir eşya değiştirmek kolaylığında ve geçiciliğinde olan böyle aşklar; saf ve

temiz duyguları ayartıp bir süre oyaladıktan sonra onları mahremiyetleri örşelenmiş vaziyette ortada bırakması gibi dramatik sahneler yaşatır genellikle.

Toplumun kendi değerlerine sırt çevirdiği dönemlerde adına aşk dense de aslında aşkla ilgisi olmayan bu tür ayarı bozuk duygular, kendisine kanıksanmayan, hatta teşvik edilen bir sürüm alanı bulabilir. Oysa aşk, hiçbir modern iletişim aracına malzeme olmaması gereken, iki kişi arasında kendi mahremiyetini koruyarak süregiden, aynı zamanda ruhların karşılıklı halleşmesinden olgunlaşma payı çıkarabilen tertemiz bir duygudur.

Demek ki cazibesini ruhtan almayan aşklar geçici ve çarpıktır. Aşkın mutlaka 'öte' boyutu olacaktır. 'Öte'siz aşk yaşayanlar için genellikle evlilik aşkın sonudur. Böyleleri arasında evlilik olunca sanki tılsım bozulur, simler dökülür, duyguyu efsunlayan ışıltılar kaybolur. Onun için böyleleri flörtü ve görselliği, evet yalnızca görselliği oldukça abartırlar. Aşkın mahremiyet öldüren tarafını çeşitlendirirler. Yalnızca bedenî ilgilerin etrafında dönüp duran temayülleri benliklerinin merkezine yerleştirirler. Ve artık öyle ileri giderler ki kafalarında ki bütün kutsal imgeleri aşkın kirlî emelleri uğruna harcayana mı görmezsiniz, takıldığı mevketenin sayfalarını sevgilisine mesaj zemini olarak kullananı mı, sahte divanelik şovlarına girişenleri mi?

Bedenî hazları var oluşunun biricik hedefi şeklinde anıtlıştıran günümüz anlayışında, 'piyasa aşkı' diye tabir edilebilecek aşklarda mart kedilerinin tatminkârlığı bile yoktur. Çünkü mart kedilerinin var oluş amacının, dünya ötesi yolculukla ilgili bir boyutu yoktur. Ama insan, dünyaya ait her zevki en yüksek dozyla tatsa bile, ruhunun derinliklerdeki arayış ve tatminsizlik hep sürecektir. Çünkü insanoglunun arayışı hiçbir dünya

ilgisi, oyuncacı, meşgalesi, imkânıyla sükûna erecek cinsten bir arayış değildir.

Bunu anlayan anlar ve kendi çapınca, ruhunun ezeli susuzluğunu gidermek için bir mavera yolculuğu başlatır. Bunu anlamayan anlamaz ve yine kendi çapınca bir böceğin bile âlâsını tattığı, yaşadığı dünya zevklerinin beşiğinde tıngır mıngır sallanır durur.

Bir de aşklarının, kendilerine göre yakıp kül edici; ama aslında cılız bir parıltıdan ibaret hararetiyle kaleme sarılanlar var. Böylelerinin yazdıklarına bakın! Aman Allah'ım. Bu ne vaveyla, bu ne ah u figan, bu ne karasevda çılgınlıkları!... Yazılan ve söylenen lafların büyüklüğüne bakarsanız, bu lafları söyleyen yürek dayanmaz anında infilak eder, bu beden hemencecik yanar kül olur, dersiniz. Ama hiç de öyle olmaz. Yani ki aşkın yalancıkdan arısı, dadandığı çiçeğin yörüngesinde birkaç tur atar, bakar ki kendine fayda yok, şöyle bir acı acı vızıldayıp yeni bir çiçeğe doğru seğirtir.

Mevsimlik aşklarını şiirle, yazıyla dışa vuranların genellikle şiire, yazıya ilgileri aşklarının ömürleri kadar geçici ve derinliksizdir.

Çeşitli edebiyat dergilerinde türlü türlü aşk serenadeıyla boy gösteren isimlerin çoğu bir süre sonra kayıplara karışmıştır. Bunları yazmaya sevk eden, içlerindeki edebiyat tutkusu değil, mevsimlik aşklarıdır. Ama bu tutkuyu iyiden iyiye yaşayanlar, başlarda aşk sözlerinde abartıya kaçsalar bile, bir süre sonra tabii yörüngelerine oturan cümlelerin sahibi olurlar.

Herkesten, uzun, dolambaçlı ve tehlikeli yolunu 'öte'yle irtibatlandırıp efsane karakter anıtları temellendiren büyük aşklar beklenemez. Ayrıca herkes Mevlana gibi, Yunus Gibi, Hallac gibi, İlahi aşkın evrenine kanatlanamaz. Ama önemli olan, insanî yanımıza bağışlanan bu güzel duyguyu, cismani

bir bakışın, duyusun dar kalıplarından kurtarıp ruhanî bir derinliğe yönlendirmek ve yeni sezilere kapı aralayabilmek.

Kısacası efendim, aşk iyidir, güzeldir, hoştur da, her şey insan onuruna yakışır bir yörüngede yürürse fena mı olur? İki kişi arasında alım balım yürüyen beşerî aşkın da, meşru çizgisinde gittiği takdirde, tatminkâr yürek atılımlarına vesile olduğu çok görülmüştür.

Allah, bu duyguyu insanoğlunun içindeki maşuk temayülünü gümrak bir mavera coşkusuna dönüştürme fırsatını yakalamak için yaratmıştır, beyhude bir yolda heder edip bataklıkta boğulmak için değil...

Güzelliğin iki kıyısı

Pörsüyüp giden güzelliğin, ardında isyan dikenleri bırakması, dünyayı tek boyutlu düşünmenin olağan faturasıdır. Güzellik, ışığını ruhtan alan bir cazibeyle tütmüyorsa, bu kaç mevsim öteye gidebilir ki? Üstelik oltadaki alımlı yem misali, istenmeyen ilgi zıpkınlarını üstüne çeken bir bahtsızlığın da merkezindedir güzellik... Onunla ilgili hak sahibi olan da olmayan da hep etrafında dolanıp durur güzelliğin...

Nazarların geçici cazibeye mihlanması, ciddiyeti ve yetkinliği sulandırır. Kişinin 'şatafata nazır' bir hayata iltifat etmesi, kafa, ruh ve kalbin anlamlılığını yitirmesi demektir.

Dünyanın hiçbir güzelliği ardında doymamış nazarlar bırakmadan tükenişe yürümemiştir. Tükenişe giden her güzellik de, kendisine kul köle olunacak yeni güzelliklere alan açar öyle gider.

Nazarların sürekli dışa kilitlenmesi, içe dönük yetkin bakışları pörsütür. Yalama olmuş bir iç mekanizma hakikate uzanan tefekkür çabalarını öldürür. Sonunda insan bir böcekten farksız duruma düşer. Çünkü bir böcek de ucu koca bir yokluğa çıkan hazların en çılgın müşterisidir.

Öyleyse bedenın ötesini hedefleyen bir güzellik özlemi içinde olmalı insan. Ruhun parıltılarını belirginleştirecek bir bakış, bir tecessüs, bir yöneliş...

Elimizin altındaki cılız güzelliği ötelerdeki gümrah ve de sonsuz güzellik okyanusuyla buluşturmalı. Aynı zamanda bir ucu dipsiz kazurat çukurlarına uzanan alımlı güzelliklere de sırt çevirmeli.



Etrafındaki güzelliklere durup durup bakacağına, onu bir kere düşün. Ve hayalinde büyüt, geliştir. Böylece belki içindeki sonsuz güzellik pınarıyla buluşturup derinleştirmiş olursun onu. Yoksa 'göz'ün yüzeysel alanından bir milim öteye sızamazsın. Hep akli rayından çıkararak ayartmaların esiri olursun sonra. Ve bu kumpastan kurtulman oldukça zorlaşır, bütün zerrelerele geçici hazların beşiğinde tıngır mıngır uyutulmaktasın çünkü...

Güzellik gözle buluşur buluşmaz, o akışkan tabiatıyla içindeki tüm stratejik mantıklarını ele geçirmeye bakar. Kişiyi düşen, güzelliğin iç dengeyi sarsacak istilalarına set çekmektir. Anlık nazarla birden çarpılan insan, kendini o an güzelliğin boz bulanık sellerine kaptırmamalı, hemen bakışını içe çevirmeli, orada 'göz' düzeyini aşan gerçek güzelliğin işlenmemiş kaynaklarını bu anlık 'bakış' kıvılcımıyla bir miktar harekete geçirebilir belki. O zaman insanı sıtma tutmuş gibi tir tir titreten bir cazibe ve doyum sağanağı kendiliğinden gelir.

Göz düzeyindeki güzelliğin sığ sularında avlanmak, yalnızca irili ufaklı saman alevi çerezler getirir. Üstelik de bunların çoğu zehirli. Ve angarya acılar getirir, gittikçe de çamura çekebilir.

İradenin dizginini tamamen eline alıp kişiyi daha dünyada rezil rüsve edebilir.

Fettan bir dünya güzelliği, müspet bir hamura dönüştürülmezse, büyük bir felaket olur. Hayalin ucubeleştirilmesiyle yere göğe sığmayan cazibe rüzgârı, önüne çıkan her irade

bendini yıkar geçer. Gerçek güzellik, hayalın bu zalim abartması karşısında silikleşir, adeta yoklara karışır. Artık göz kilitlendiği hedefin dışında hiçbir şeyi görmez olur. Ama bu, çok derinlerden beslenmeyen bir bağlanma olduğu için ‘ölümüne’ bir devamlılık içermez, benzer bir güzellik ufukta belirdi mi, su koyuvermeye başlar.

Ruh güzelliğiyle buluşmayan her dış güzellik, bu çeşit ihanetleri hep yaşar. Atalar sözünde boşuna denmemiş: ‘*Güzel yüzden kırk günde usanılır; güzel buydan kırk yılda usanılmaz.*’

Ama gelin görün ki, çağımız dış görünüş, şatafat, yıldız devri. Daldan dala atlama aleladelığının zirveleştiği bu devirde ruh güzelliğine kim dönüp baksın? Ve dönüp bakabilenlere ne mutlu.

Göle inmek

Güneş turuncu yelelerini kuşandığında göle inmemek, Gömrü tefekkür çiçeklerinden yoksun bırakmaktır. Göl, siz olmasanız da baştan ayağa güzelliştir, gizemdir; ama güzelliği şuur şerbetiyle tatlandırır, sizin görüşünüz, duyusunuzdur. Sırları gürbüz ışıklar halinde göklerde şimşeklendiren, sizin gölün kıyısında dalgalarla halleşmenizdir.

Göl hep aynı göldür,

Bin yıllardır aynı şarkıyı söylemektedir,

Aynı kıyıları dövmektedir,

Aynı dağlara bakmaktadır,

Aynı güneşten eksilmektedir,

Aynı yağmurlarla çoğalmaktadır,

Aynı göklere bakıp bakıp ışıdamaktadır.

Aynı geceyi, aynı gündüzü solumaktadır...

Göl hep aynı göl de, sen aynı gölün karşısında her gün bir başka sensin.

Gölün güzelliğini inkâr etmeyelim; ama bu güzelliği usandırır olmaktan çıkararak, asıl senin içindeki bitmez güzellik denizidir.

Bunu şundan anla: Gölün kıyısından her gün sayısız insan geçmektedir; ama bunlardan kaçını durup karşısındaki somut güzelliği adamakıllı temaşa eylemektedir?

Kaçını bu serapa güzellik karşısında kendinden geçmektedir?

‘İşte ben buradayım.’ diye bağırın bir güzellik, kimini kendinden geçirici bir cazibe ağına çekerken, kimine bir duvar kadar anlamsız görünmektedir.

Güzelliği her görüşte bir gül tazeliğinde sana doyumsuz kılan, senin ruhunun her gün çeşitlenen yorum ve duyuş zenginliğidir. Mevlana: *‘Testideki suyu denizden ayırma da, içindeki tatl su kokmasın, içilmez bir hale gelmesin; çünkü durgun denizin yardımından mahrum su, boş olmaz; güzel rengi de gider, güzel kokusu da, güzel tadı da.’* der.

Ruh, sonsuzluk deniziyle irtibatlı bir varlık olduğuna göre, hayatımızdaki sınırlı güzellikleri tükenmeyen, tüketilemeyen güzelliklerle buluşturan, onlara mavera boyutu kazandıran ruhtur.

Akşamları insanın yeni bir güzellik sırrına ermek için göl kenarına inışı, o zamana kadarki bütün yeryüzü güzellikleriyle olan buluşmalarının biriktirdiği görgü ve duyuşla taçlanmışsa kalp ve ruh el ele verip yepyeni bir ritim tutturabilir. Ne var ki bütün dünya güzellikleri, düz bakışlara bırakılıyorsa, güzellik terennümü de katmansız bir tekdüzelik içerecektir.

Bir de, güzellik terennümünü sürdürebilmek önemlidir.

Bir kalp, iki göz taşıyan herkes, ilk bakışta alımlı bir güzellik karşısında hayranlığını haykırabilir; ama bu hayranlık duygusu, ilk karşılaşmanın verdiği geçici şaşkınlıktır, anlık çarpılmadır.

Güzellik terennümünü sürekli kılmak, kalbin ve ruhun ‘öte’ ilişkilerine bağlıdır.

Yeryüzündeki her güzelliğe ilâhî güzelliğin cilveleri aksetmiştir. Bu güzelliklerin, bakışlara anlık çarpılmaların ötesinde bir süreklilik sunması için ruh, gözünü gerçek güzellik denizine dikmeli, kalp önündeki parıltılarla avunmayıp asıl güneşle kenetlenmeli. Böylece bakış sahipleri, karşısındaki so-

mut güzelliğın yenilenen cazibesi karşısında gerçek hayretin sınırlarına varabilirler.

Yeryüzü mirasçuları, yani inanç erleri, her güzelliğın O'ndan geldiğini, her güzelliğın O'nunla sürekli olabileceğini bilirler. Bu sebeple her yeryüzü güzelliğının bir vazifesi de, bakışları O'nun güzelliğine yönelttikten sonra, değışmez bir gerçek olarak tükenişe yürümektir.

Ey kalbim, akşamüstleri uzun gölgeni gölün kumsalına düşürmek isteyişin, sınırları çizilmiş bir güzellik özleminden tutmuyor, bu belli. Gökyüzünün, narın dalgaların, turuncu yeveli güneşin, gölü bir çerçeve gibi kucaklamış dağların, yani haykıran bir güzelliğı tamamlayan bütün cüzlerin sana tebesüm etmesi, içindeki güzellik pınarını sonsuz güzellik deniziyle buluşturmak içindir.

Hiçbir şey kendisi için yoktur aslında, her şey O'nun için vardır. Ve her şey O'nun saltanatının parça buçuklarından bütüne ulaşmak için seferberdir.

Yol sezgileri

Kalbin yorgun ve ürkek damarlarından bir uzun yol sızısı sızar; kalbi, kopmanın ve kavuşmanın yalımları aynı anda sarmaya başlar. Yol, içimizdeki devinimin gerilen kaslarıdır. Biz onu içtikçe susuzluğumuza, tüketilmez yol uçları sokulur ve başımıza ince hastalıkların tozlarını saçar.

Gâh sevincimizin güneş yüzeyine, gâh üzüntümüzün gölge cüssesine, sivri uçlarını esirgmeden hep batır, hep batır yol.

Kimi yollar güneş okyanusuna çıkar, kimi yollar karanlık gayyasına...

İki en sadık dost-biri kâinatın gözbebeği, diğeri sadakatte tek inci- bir yol tuttular, bütün yolların kavşağı ve yolcuların övüncü oldular.

Kazmanın ucundaki kıvılcım, yolun kayaya nakşedilişinin müjdesidir.

Yol uçsuz bir çilenin kaynağıdır, çöle zümrüt bir sonsuzluk aşılır; Mecnun ağtlarından, tükenmeyen sabırlara anne olur.

Leyla leyla büyüyen bahtsızlığın, şirin şirin büzülen ve uzaklaşan bir vuslatın birden çıkmazlardan kurtulmasıdır yol.

Yol, şafak sökümüyle gurbetin bağrına hançer saplayan umut; güneş batımıyla sılanın gönlüne inen kasvet... 'Dağ ne kadar yüce olsa, yol onun üstünden aşar.' Ama dünya yüzeyin-

deki yolları içimizin sınırsız yollarına bağlayacak bir yol olmalı ki, böylece 'aşma'nın sınırsız buudu yakalansın...



Yol senin baharındır.
Yol senin yazındır.
Yol senin güzündür.
Yol senin kışıdır.
Yol senin inişin, yokuşundur.
Tomurcuk açışıdır.
Boy verip serpilişindir.
Sarıtıp soluşundur.
Her şeyden kaçışıdır...



Yol içimde kıvrılıp yatan tayın yekinmesidir.
O fırlayıp dörtnala, meçhulün doruklarına süzülünce, içimdeki bütün tutkular, kederler ve sevinçler hayatın en duyarlı uçlarına saçılır.

Kim yolculuğun bütün hammaddelerini içine çekerek, orada kıyasız bir tefekküre dönüştürmeden kendisini gerçek yolcu sayabilir?

Yolun bol çağrışımlı kavislerinde geleceğin ruh atılımları filizlenmiyorsa, hangi yolcu kendisini boşa geçmemiş yolculuğun talihlisi sayabilir?

Yol, upuzun dümdüz bir mesafenin tekdüzeliği değildir. Sayısız iniş çıkışın, kavsın iç evrende güçlü damarlar bulduğu aşklaşma serüvenidir.

Hangi yola düştünse, kendini dünya kaygılarının tüneline geçen bir içsellik avcısı bil...

Sonunda varacağın menzil dünyanın hantal gövdesine basarak yükseldiğin ötelere ufku olmalı...

Yolun, sulak alanlara çıkmalı: Rengârenk bahçelere, mümbit ovalara...

Kalbin sıcacık merkezine uzanmalı, en duyarlı damarlarına sızmalı yüreğin.

Neye yarar, aşkın amansız tutkusuyla yüreğini ısıtmadan çıkılan yol!

Yol, mavera ağacından gönül sofrasına meyveler devşirmektedir.

Kıyasız okyanusta muhabbet adasını keşfe çıkmaktır.
Kalplerin göklerinde dostluk kandilleri yakmaktır.

Bir dostu özlemek ateşiyle yollara düşmüyorsan, hangi duygu yüreğine yolculuk tutkusu serpebilir?

Yol insana duyarlık avcısı olmayı öğretir. Mesafeleri aşarak varılan her menzil, kalbin gizli koridorlarına gürbüz sinyaller gönderir. Böylece insan hakiki oluşun, bu sinyallere tutunarak ilerlemenin, derinleşmenin şuuruna erer.

Dur ey yolcu! Yolun, senin içine doğru kıvrılan titrek nabzını dinle! Yüreğine perde olan hissizlik bulutlarını bir bir kaldır aradan!

Yolun bütün mahrem koridorlarına sür atını.

Hızlıca geçip giden birinin seyir sığılığıyla değil, her ayrıntıyı süze süze içinin gizli mıntıkalarıyla irtibatlandıran bir duyarlıkla yürü...

Her sevda, bir yol serüveninin yalımlarıyla gelişir, serpilir. Sevdaya gerçek kıvamını veren, yol yordamıdır.

Yolcu vardır, sevdasını yüreğinin mümbit topraklarında bereketlendirir; yolcu vardır, sevdasını uçuk bir ilginin çepçepelerine hapsedip kısırlaştırır.

Aslolan, yolunu üç beş yıllık dünya serüveninin yüksek duvarlarından aşırarak sonsuz bir evrenle buluşturabilmektir.

Yalnızlık düşleri

-Bir-

Yalnız adam dünyanın müzmin göçebesidir. Ne kadar bağlanıp kalsa da bir yere, oranın yerlisi olmaya hak kazanamaz. Çünkü bulunduğu yerin görünürdeki sefası, onun cefasına baskın çıkamaz. Bu yüzden bulunduğu yerin havasını tam olarak içine çekemez hiçbir zaman yalnız adam. Hep gözü buğulu ve aynı zamanda...

Öyleyse yalnız adam hayatın kıyısına ne kadar savrulursa, ne kadar unutulup giderse o kadar kendisiyledir.



Her yalnızın kendi başına geliştirdiği bir alfabesi vardır. Bu alfabe kolektif anlaşmalar için hazırlanmış bir alfabe değildir. Öyleyse yeryüzünde ne kadar yalnız varsa o kadar yalnızlık alfabesi vardır. Alfabeleri uzaktan birbirine benzese de hiçbirisi diğerlerinin aynı değildir. Peki, kişiden kişiye farklılaşıyorsa ne gerek var alfabeye? Alfabe, ortak bir anlaşma aracı olmak için değil midir?

Yalnızlık alfabesi bir şifredir; rakamla, harfle işaretle alışverişi olmayan bir şifre... Her yalnız, bu şifre sayesinde girer yalnızlık evrenine ve bu evrende bu alfabe sayesinde kendi yalnızlık sınırlarını genişletir.

Yalnızın alfabesi, bir başkasıyla anlaşma aracı olmak için değil; bir yandan insanlarla, çevreyle, eşyayla ilişkilerinde öz-

gün dünyasına zarar vermeyecek zoraki bir iletişim sergilemek, bir yandan da yalnızlık evrenini genişletmek, derinleştirmek için vardır.



Gerçek yalnızların çoğu kekemedir. Bu onların dünya kelamıyla olan ilişkilerinin zorunlu ihtiyaçlarını gidermekle sınırlı kalmasıyla ilgilidir. Gerçek yalnızların dille fazla bir alışverişi yoktur. Onların dünyaları hal dili çevresinde işleyip durur. Ruhlarının labirentlerinde ne çağıldayışlar, kaynaşmalar olur, pek bilinmez. Tek bilinen şey, dışarıya karşı oldukça sessiz, kırılğan ve müstağni oluşlarıdır. Bu bakımdan dış dünyanın değer yargıları gerçek yalnızların bu tavrını horlar mahiyettedir. Çünkü dış dünya genellikle hareketliliği, gevezeliği ve gösterişi yüceltir, ama dış dünya da dış dünyadır.

Dış dünyanın bu tavrı gerçek yalnızların işine gelir aslında. Göze batmadan, hayatın kıyısında, iç dünyalarındaki özgün deverenla baş başa huzurlu bir şekilde günlerini geçirir gerçek yalnızlar.

Kekeme oluşları, azmetseler güzel konuşmayı başaramayacakları anlamına gelmez. Gerçek yalnızların güzel konuşmaya da pek ihtiyaçları yoktur. Onlar zaten gece gündüz durmadan konuşurlar. Hatta çoğu sayıklamayla geçen uyku bile gerçek yalnızlar için bir muhavere aracıdır. Ama gerçek yalnızların söylediklerini duymak için iki kulağa ihtiyaç yoktur.



Yalnızın ateşten iki gömleği var. Birisi, eğreti bulunduğu ortamdayken; diğeri, bütün varlığıyla yalnızlık sarmalındayken üstündedir. Ama her iki durumun iki zıt kutup misali birbirinden farkı vardır. Birinde zoraki bir katlanmanın getirdiği ruh daralması, diğesinde kendinden geçirici bir doyum halinin getirdiği çile zevki...



Bütün şartlar sizi kalabalıklara çekmek için seferber olsa da, kaderin sizin için ördüğü o ince kafesten, hiçbir güç sizi çekip alamayacaktır. İlla ki yalnızlık denen şerbeti içeceksiniz. Belki bu sizin de bir bakıma arzuladığınız bir şeydir. Ama yalnızlığı ruhta yaşamadan, onun cisminize tam olarak konuk olabileceğini sanmayın. Öyleyse her ‘yalnızım’ diyenin yalnızlığı muteber olmayabilir. Dünyayla güneş arasındaki yolun her bir noktası ısı ve ışık derecesi yönünden aynı olmadığı gibi, yalnızlığın kalbine giden upuzun yolun başlarındaki bir noktayla merkeze yakın nokta arasındaki duyum, kavrayış farkı bir olamaz. Yalnızlığımız ruhun merkezine yakınlığı ölçüsünde bir duyuş gücüne, bir şiddet derecesine sahiptir.



Bir adam hayatında hep kaçmışsa, onu dünyanın neşe bahşeden bahçelerine çağırarak beyhudedir; çünkü adam bütün neşesini, tutkusunu, sermayesini kaçış için seferber etmiştir. Ve artık her kaçış adam için yeni bir liman olmuştur.



Ruhunuzun eprimiş yüzeyini cilalamak için yalnızlıktan iyisi yoktur. Çalkantılı bir göl ortasındaki sandal gibi çırpınıp duruyorsunuz. Kıyıya çekilmek, koptuğunuz hayatın caddelerinden, sokaklarından tekrar geçmek ne kadar esenlik vericidir! Ama bunu herkes göze alamayabilir. Fattan bir sevgili gibi gülümseyip duran dünyadan el etek çekmek herkesin harcı değildir.



Yalnız adam, aslında yalnız değildir bir bakıma. O, kurtulmak istediği cihetten uzaklaştıkça, görünürde yalnızlığını koyulaştırarak adımlarını çoğaltsa da yakınlaştığı bir cihet mutlaka vardır.

Yaşadığı ortamı hep yadırgayan adamın yüreğinde yücelttiği bir diyarın olmaması düşünülemez. İçinde tütüp duran bu diyarı ruh planında yaşayıp durması yalnızın yalnızlığına en büyük tesellidir.



Yalnızlık en çok da sanatçıya yakışır; çünkü sanat, ancak ve ancak bir başkası olmadan ortaya konabilen bir şeydir. Sanatta oluşum süreci çok özel bir süreçtir. Bu süreçte salt kişisel duruşu ve sermayesiyle sanatçı tek başına görevdedir. Ve sanatçı duyarken, düşünürken, planlarken, özümserken, kurarken.. yalnızdır; acıları, tutkuları ve kırılganlığıyla yapayalnız... Kalbi ve ruhu dünyanın her havadisinden anında hissesini alacak duyarlıktadır onun. Normal bir insanın kılını kıpırdatmadığı insanlık durumu, sanatçının bütün vücut kimyasını alt üst edebilir. Bu yüzden yeryüzündeki sıkıntıları, belaları, tedirginlik verici durumları herkesten önce hisseden sanatçının herkesten daha huzursuz ve huysuz olması normal karşılanmalıdır. Çünkü sanatçı, algı ve duyarlığı güçlü olan insandır. Kendi ölçüsünde bir algı ve duyarlık katına çıkabilmiş bir başkası bulunmadığı için yalnızdır. Ve üstelik her sanatçı bir başka dorukta kendi türküsünü seslendirdiği için, bir sanatçının yalnızlığına bir başka sanatçının ortak olması da, kolay bulunabilir bir halleşme biçimi değildir.

-İki-

Uçsuz bucaksız çöl ortasında, arada bir hatırlanıp bir arı tarafından ziyaret edilen çiçeği yalnız mı sanırsın?

Arının her ziyareti, çiçeğin bağrındaki yalnızlık tohumlarını verimli bir dostluk bereketine dönüştürecek nüveler/özler aşulamakta çiçeğe. Böylece çiçek, bağrından nüvelenecek

tohumlar sayesinde, etrafında rengârenk bir bahçe temellen-
direcek oluşa kaynaklık etmiş olacak.

Asıl yalnızlığı, bir oluşa açık olmayan insanın hazin duru-
şunda aramalı.



İçimizi kuşatıp duran yalnızlık sisleri çok nadir de olsa
bir dostun ışıltısıyla ışımıyorsa, hangi kuvvet bizi çelik duvar-
larla örülü yalnızlık kafesinden kurtarabilir?

Yalnızlık, ruhta yaşanan bir duygudur. Kalabalıkla iç içe
olmak yalnızlığa merhem olsaydı kim 'yalnızım' diyebilirdi?

Görmüyor musunuz? Dünya, ıslıl ıslıl güzellikler, cıvıl cıvıl
kalabalıklar içinde yaşayıp da her türlü nimeti tattığı halde
'yalnızım' diyen insanlarla doludur. Öyleyse yalnızlık bambaş-
ka bir şeydir: Ruhun kendini sürgünde hissetmesi, gerçek va-
tanına kavuşamaması, kalbin hep tedirgin olması...



Bir sancı vuruyorsa ta derinden ve içten içe kavi bir sı-
zıya dönüşüyorsa, bir zaman sonra işi büyütüp somut bir ağ-
rı, acımasız bir burgu şeklinde yüreğinizde işlemeye başlıyor-
sa, bilin ki bu, yalnızlığın sizi bir gün ansızın toprağın altına
çekecek armağanıdır...

Yalnızlığı gün be gün büyüyenin gözbebeklerine özlem-
ler birikir, gerilmiş bir yay gibi hedef kollar gözleri. Günlerce
kendine uygun bir dost arar durur, bulamayınca da pes eder.
Sonunda bir içe çekilme dönemi başlamıştır. Ruhun uçsuz
bucaksız vatani, bir mülteci gibi kendisine sığınan yalnızlığı
çoşkuyla, merhametle kucaklamıştır.

Yalnızlık haz veren bir ruh yordamı olma yolundadır
bundan böyle.

Kendine özgü bir üslup kazanacaktır.

Sahibinin canını yaksa bile, yürekte bütün iç koridorları sıcacık tutan bir ateş yakacaktır.

Kişilik sarayında alevi gür meşaleler ışıldatacaktır.

Ruha sıra dışı bir duruş armağan edecektir.



Sen ıssız uçurumlardaki kayalıkların arasından fişkırان biricik gelincik çiçeğini yalnız mı sanırsın? Rüzgâr ne cilvelerle uzak kardeşlerinden minicik çiçeğimize dostluk şarkıları getirir de, onun yalnız sandığımız yüreği kıpır kıpır dostluk şarkıları mırıldanır...

Yeryüzünde yalnız gibi görünen nice varlık vardır ki, en yoğun dostlukların onlar tarafından yaşadığını fark eder, ibret alırız. Ve kalabalıklarda yaşayan nice varlık vardır ki, en sefil yalnızlığı onlar çeker.

Bir başına yaşayanlara bakıp onların haline acıma!

Sen yalnızsın, sen!

Yalnızlık çoğu zaman acı çektirir, kanatır.

Ama onun gizlerle dolu yüreğine sızabilenler için yalnızlık, bulunmaz huzur evrenidir. Burada dünyanın bayağılıklarına rest çeken bir ruh ve kalp esenliği temellenir durur.



Yalnız adam, büyük bir coşkuyla sığıncı gecenin evrenine, orada kendisini bekleyen ne sürprizler vardır!

Bir feza yolculuğunu düşünün, aştığımız her mesafenin ardından, içinizi ısıtacak yıldız sağanağıyla buluşursunuz.

Burada artık kelime susar, duygunun dili konuşur.

Gerçek yalnızlar salınırlar gecenin patikasına, bir yandan sonsuz mesafelere sarkıtılan tecessüs oltaları ve oradan devşi-

YALNIZLIK DÜŞLERİ

rilen duyarlık meyveleri, öbür yandan ruhu büyük buluşmaya hazırlayan tefekkür atılımları...

Gecenin bereketli ırmağı, an be an gürbüz sürprizler hazırlayıp durmaktadır yalnızlar için!

Bahar içre bahar gerek

Dışarıda bütün renkliliğiyle doludizgin bir bahar... Her tarafta yeşilliğin zümrüt saltanatı... Ağaçların çiçek açışı, göz zevkimizin önüne müthiş bir sofraya sunuyor... Kuşların şarkıları, çocukların rengârenk gülüşleri gönlümüzü en titrek damarından kavrayıp kendine çekiyor. Her tarafta baştan çıkarıcı bir güzellik, insanı kendine bağlayıveren yalancı cennet esintileri... İşte bu diyor insan, cismimizi sükûna ve huzura erdiren ıslıl ıslıl, cıvıl cıvıl güzellikler sofrası bul...

Ama içimizin derinliklerinden yükselen bir ses dikiliyor tam da bu sırada karşımıza:

İçimizdeki baharın ıslıltılı bayrağı dalgalanmadıkça, dışarıdaki bahar bir aldatmacadan, bir geçici görkemden öteye gidemez.

İçimizdeki bahar bizi bütün benliğimizle kavrayıp dışarıdaki baharla kol kola girmedikçe, dışarıdaki baharın güzelliklerinin ömrü saman alevi parlıtısından öteye gidemez.

İçimizdeki bahardır dışarıdaki baharı bahar eden.

Yoksa sonunda kış olan dünya baharının ne hükmü olabilir? Üstelik her gelişinde ömür sarayımızdan bir parça koparıp götürüyorsa...

Bahar baharlığını bilmeli; insanı, içinin derinliklerindeki sonsuz bahar terennümleriyle buluşturmalı, kısacası dışarıda bin bir işvesiyle yürüyen bahar, içimizdeki bahara da bir kıvılcım çakmalı, onu filizlendirmeli, diyor insan.

Ama bu ne çetin bir istek, ne kadar uzak bir temenni!
İçimizdeki bahar, onun kökleriyle canlı ve sağlıklı bir irtibat kurabildiğimiz ölçüde saltanatını açar önümüze.

Dünya bunca dengesizlik, duyarsızlık ve haksızlık arenası olmuşken, içimizdeki bahar bize nasıl gülümseyebilir?

İçimizdeki kasvet ve sisli hava, dışarıda gürül gürül yürüyen bahara ermemize izin vermiyor, ayağımızdan tutup bizi dünyanın tasalarıyla boğuşturuyor.



İçimizdeki bahar filizlenmeli önce.

Akıl-ruh ve kalbimizle aramızdaki barikatlar bir bir aşılmalı, kafamızdaki sisler kovulmalı.

Bütün kir ve paslardan temizlenmeliyiz.

Ancak böylece dışarıdaki baharın zevkine erebiliriz, onu ruhumuzla özümseyip 'gerçek bahar'a bir pencere açabiliriz.

Hiçbir tefekkür zahmetine katlanmadan dışarıdaki geçici baharın ardına düşersek, cismaniyetimizi kemiren mevsim dönümlerinden başka elimize ne geçer ki!

Gece yürüyüşü, gökyüzü düşleri

*İçimin tenbalarına sinerek koyulaşan karanlığı,
kapanmaz bir hançer yarası gibi hissediyorum...*

Gökyüzü hiç bu kadar güzel olmamıştı. Bu gece bir basamak daha çıktım, buradan ruha seslenen çok şey var. Henüz yazın başında olduğumuz halde, ‘Ya kış olursa?’ diye düşünmeye başladım. Kış gelirse gece yarları balkona çıkamam, uzun uzun gökyüzüne bakamam!



Saat on ikiyi hayli geçtikten sonra geceyle daha bir bütünleşiyor insan...

Kalp atışlarınız gecenin kalp atışlarıyla buluşmuştur artık. Muhteşem bir ittifak bu.

Herkes uykudayken sizin gecenin kadifeden eteklerinde yürüyüşe çıkmanız, anlatılamaz ki!

Geceyi kirlî eğlencelere alet etmeden, onun tefekkür ve duyarlık sofrasından beslenmenin ne anlama geldiğini ancak ‘geceseverler’ bilir.



Gecenin bahçesine girdiğimde, sessizliğin renk renk, boy boy çiçekleri çıktı yoluma.

Her biri apayrı güzeldi. Onları alıp koklamanın eşsiz zevki, uykunun hangi sükûnetli yatağından devşirilebilir?

Hele yer yer uzun mesafeleri aşıp kulağa çarpan köpek sesleri, sessizliğin ne bulunmaz bir sığınak olduğunu haykırıyor insana...



Etrafta karanlığı delik deşik eden bunca ışık olmasa, gecenin ipine tutunmanın bir delilik olmadığını kim inkar edebilirdi?

Gece, bağrından fışkıran sayısız ışık huzmesine borçlu olduğu muhteşem güzelliğiyle 'gece kuşları'nın yüreklerine gizem tohumları serpedursun, onun cömert pınarından içmeyi akıl etmeyenler gittikçe koyulaşan hissizliğe gömülüp gidiyorlar.



Karanlığın en duyarlı katmanlarına ruh dağınıklığının hoyrat yeltenişlerini teslim etmek ne kadar tehlikeli!



Gecenin, doyumsuz bir sır sofrası olmanın yanında, bize gürbüz hüznü getirmediğini de biliyor muydunuz?



Bunca düşünce seanslarına rağmen, gecenin kırk kilitli kapısı önümüze açılmıyorsa oturup halimize ağlamamız gerek...



Açık penceremizden gecenin uçsuz bucaksız saltanatına açılan tecessüs nazarlarımız, geceyi önümüze bir sonsuz duyarlık sofrası şeklinde sunamıyor.

Üzerimizde gündüzden kalan yılışık dünya kırıntıları, eteğimize yapışan fanilik virüsleri, düşün yakamızdan! Geceyi bütün haşmetiyle ve bilinmezliğiyle kucaklayabilelim!



Şu uzaktan gördüğüm yolcu, yanlışlıkla düşmüş gecenin kucığına, geceye hiç yakışmıyor. Yanlış bir zamanı adımlıyor, belli. Gecenin bağrında oldukça iğreti duruyor bu yüzden. Bir an önce geceden kurtulmak ister gibi, hızlı hızlı tüketiyor gece yolculuğunu. Oysa 'gece' süze süze, hazmede hazmede yapılan yolculuktur.

Bütün zerreleriyle geceyi içine çek ey yolcu!

Gecenin gerçek dostlarının tattıklarını bir parça tadabilirsin belki...



Gece karanlığı kaygandır, ışık hızıyla atar insanı tanımsız duyguların kucığına...

Yıldızlarla buluşan duygu yalınlarımız, gecenin bir kıyısından girip içimizdeki köksüzlüğe türlü oyunlar oynar.



Evet, martı çığlıklarını duyamıyorum buradan, önümden bir ışık seli bırakarak geçen vapurlar da yok, yakamozların göz zevkimi doruğa erdirecek gizemi de...

Ama bir Anadolu kentinin balkonundan da, gece olduğunca alımlı ve doyumsuz...

Geceyi bunca doyumsuz kılan, dış dünyanın ıvır zıvır figürleri değil, onun içimize doğru uzanan ve içimizden kendi sonsuzluğuna bir pencere açan esrarıdır.

Geceye tutunarak ne görkemli sır donanmalarına erebilir insan!



Gökyüzünde kendime yeni seçtiğim bir yıldızım var. Balkondan başımı yukarı kaldırır kaldırmaz karşıma çıkan ilk yıldız... Karşığı binanın sağ duvar çizgisinden yukarı baktığımda, bir bina boyu kadar yukarıda beliriveren yıldızım...

Durup dakikalarca bakıyorum ona, yer yer cilve yapar gibi görüntüsü dalgalanıyor. Zaman zaman ışığı karanlığa karşı bir zafiyet gösterebiliyor. Ama onca mesafeyi ve karanlığı aşarak benimle buluştuğuna da şükür. İki de bir silikleşip sonra tekrar par par parlaması bambaşka bir güzellik...

Onu uzun uzun seyrettikten sonra, başka yıldızlarla değişmeyecek kadar duygusal bir bağla bağlandım yıldızıma...



*‘Şeb-i yeldayı ne bilsin müneccimle muvakkit
Mübtela-yı gama sor sen kim geceler kaç saat’*



Geceyi bin parçaya bölen benim şu dağınıklığım mıdır?
Bunca yıldızı bana karşı kışkırtan içimin bu tedbirsiz savrukluğu mudur?

Karanlığın bağrına amansız ağıtlar savuran, yetimliğimin titrek sedası mıdır?

Beni yarı yolda bırakan, gecenin bu pervasız duruşu mudur?

Gecede beni bekleyen, sadece pintice bir uyku mudur?

Geceyi içimde sonsuz bir çınar gibi büyüten, içimin sınırsız coşkusu mudur?

Şu gördüğüm bin bir ışık, geceye Allah'ın bir lütfü mudur?

Geceyi esrareniz bir sofraya gibi önümüze açan bu anlatılmaz duygu mudur?



İki sevimli köpek, parkın çimleri üzerinde oynuyorlar, gecenin iki buçuğunda...

Gündüzün yakıcı güneşinde yapamadıklarını telafi ediyorlar.



Gece yürüyüşü...
Her adımda ayrı bir duyarlık katmanı...
Yüreğe, titreten ve ısıtan ince duygular üşüşmesi...
İçimizde özgün bir gece evreni nüvelendiren dinginlik
saltanatı...



Geceyi içtenlikle kucaklayan, onun zengin sofrasından eli
boş dönmez.

Yeter ki, gecenin saltanatını önümüze açacağı duygu ve
liyakat katına çıkabilelim!...

Gecenin kara sularında

Seni gecenin sisleri içinde belli belirsiz bir siluet şeklinde hayal edişim, gecenin içimdeki saltanatını daha da genişletiyor. Gün ortasında dümdüz görülebilen bir güzelliğin çok fazla bir cazibesi yok, her şey bütün katlarıyla görüp tüketiliyor bir çırpıda. Hayalin tamamlayacağı fazla bir şey kalmıyor geriye.

Gecenin tüllerine sarılı siluetin, içimdeki sonsuz güzellik özlemini kışkırtıyor da kışkırtıyor.



İçimin tenhalarına sinerek koyulaşan karanlığı, kapanmaz bir hançer yarası gibi hissediyorum...



Sen uykularınla öldürdüğün zamanlara gece mi diyorsun? İçindeki sonsuz güneşi uyandıracak geceyi keşfet!



Ey geceye titrek duruşlar armağan eden çığlık! Geceyi aykırı yeltenişlere karşı kışkırt...



Karşı inşaattan yanık bir uzun hava yükseliyor.
İçimden 'Tam da gecenin ikisine yakışan bir ses.' diyorum.

Gece, bunca yakarış ve nidayı içine çeke çeke, çarpık duruşların ensesinde patlayacak yumruğunu kavileştiriyor.



Bir kuş gökyüzünü ikiye biçerek, yapayalnız, gecenin kim bilir hangi kuyusuna düştüğünü gizlemek telaşıyla uçuyor; kanatlarından geceye korku ve yalnızlık tohumları saçarak...



Dün gece denenmemiş duygular tattım, adım başı önüme çıkan kaygı tümseklerini bir bir aşarak...

Gecenin içime akan ışıltısından yıldızlara yükselen sonsuz merdivenler tasarladım...

Hepsi de gerçek gibiydi...



Gecenin derinliğine ermek adına, içimizdeki duygu ve tefekkür tohumcuklarını harekete geçirmenin ağır yükünü omuzluyoruz. Sonuçta bir iki kırıntıyla dönmek de olsa, bunu sonsuz bir haz pınarına koşar gibi yapıyoruz.

Gecenin coşkun pınarından bir dostun sağaltan ve çoğaltan sesi çıkıp gelse ve beni bulsa, geceye kıyasız bir sevgiyle bağlanmaz mıyım?



Gölgeler, ah içimdeki gece cellatları...

Siz olmasaydınız gecenin acı çeşmelerinden kana kana içemezdim...

Gölgeler, ah içimde kıvrılıp duran ve beni geceye karşı huysuzlaştıran...



Beni gecenin eşsiz ışıltısına çağır, karanlık koridorlarını bir bir geçerek içimdeki saltanatını kavileştir gecenin...



Gecelerimi Sen'in sonsuz nefesinle genişletebilseydim,
hiç bu kadar dünya delisi olur muydum?



Bir vazifeyi hakkıyla tamamlamanın huzuruyla ayrılamadım
hiç geceden.

Gecelerim hep çırpıntılı bir deniz ortasında azgın dalgalarla
boğuşmakla geçti, zaman zaman da dibe indikçe karanlığın
delirtici oyunlarına yakalandım.

Geceyi ruh dünyamın göklerine bir kandil gibi asamamak
ne talihsizlik!



Gece olmasaydı, 'yıldız'larla olan ezeli dostluğum nasıl
gürbüzleşirdi?

Ey beni geceyle buluşturan Sonsuz Kudret!

Geceyle aramdaki sisleri dağıt, geceye bakışımı derinleştir...

Gece yazgısı

Gözbebeklerime gecenin özeti doluyor. Seni bunca yıldız sağanağı içinde seçemiyorum. Karanlık, apak bir dozda kümelenerek bakışlarındaki esrara kilitleniyor. Karanlığın zifiri yoğunluğu olmasaydı gözlerindeki parıltı nasıl gürbüzleşirdi?



Bir dostun sesi incecik tellerden geçerek beni buluyorsa, onu bir kandil gibi içimin göklerine asmaz mıyım?

Yalnızlığım dönüp içimdeki coşkuyu kemirmeye başlamışsa, şimdi gidip gecenin hangi kovuğuna sığınmalı?



Her taraf ıslıl ıslıl.

Ah, gelip geçen arabaların ahenk bozucu gürültüsü olmasa!

Geceyi bütün haşmetiyle içimde duymanın makamına çıkarmak, gökyüzüne bakmayı bilmekle mümkündür.



Bir sızı ta derinden yüreğimi; ta derinden bir sızı, her yanıma...

Bu bana gecenin armağanıdır.



Hiçbir engel olmasa da geceyi bütün saltanatıyla özümseyebilse insan, o zaman insanlarla ilişkilerimiz bu kadar sığ, bu kadar yapmacık ve iğreti mi olurdu?

Ben, dün burada oturup uyuklayıncaya kadar geceyi içine çeken ben değilim.

Gecenin başka bir duyarlık pınarı önümdedim şimdi.

Dünkü 'ben'den bir menzil ilerde...

Gece böler, artırır, eksiltir, toplar, ezer, genişletir, parçalar, tamamlar, silkeler, pişirir, yoğurur, savurur, dağıtır, iter, çeker, yutar, yeşertir, kurutur, hırpalar, karartır, ısıtır...

Her şey geceye bakışımızın mahiyetine göre...



Kemale ermiş görüntüsüyle ay, nazlı nazlı süzülüyor.

Muhteşem parlaklığını peçelemek için muhteşem bir kaçış sergiliyor bulutlar.

Ne olsa, ayın bu ihtişamına perde olmamak için çırpınırdı.

Gökyüzünün tekmil güzelliğini aynı anda göstermek için bütün cüzler seferber...

Ay, yıldızlar ve apak bulutlar...

Ve aslında bütün bunları içimizde kıyısız bir ihtişama bütünleyen ötelər, ötelər!...



Gece, seni apak bir evrenin ırmağına çekmiyorsa, düşürmüyorsa yüreğini kıyısız bir sevdaya, gecenin zifiri saçlarına tutunmanın hiçliğini bütün zerrelereyle haykırabilirsin...



Ey bütün haşmetiyle zaman zaman beni titreten, dişlerimi kilitleyen, nabız atışlarımı alt üst eden!

Beni gecenin bütün gizemli koridorlarından geçir, kuru bir amelin ötesini tattır...

Gecenin gür tefekkür pınarında arınmamı sağla.

Bana içimin coğrafyasında serhat muntıkalarına açılma yordamı ver. İçimin bütün karanlık alanlarını gecenin ışıklarıyla ısıtma bilinci kazandır...

Sonsuzluk pınarından cılız çabamın karşılığını değil de, sonsuz cömertliğiyle layık gördüğün nimetleri tattır...



Ey Yüce Sultanım!

Sana yönelen bütün yakarışların gerçek vatanı gecedir. Gecenin yüreğinden yükselen nidalar ancak senin katında karşılık bulabilir.

Sen gecenin dingin ırmağını bağışladın bize.

Burada arınmayı, silkinip tamamlanmayı deneriz.

Yüreklerimiz en çok geceyle koyun koyunayken senin nazarlarınla şereflenir.

Sen geceye derinlikler açılırsın, biz faniler gecenin bu sonsuz pınarına koşarız.

Sen geceye sonsuzluk üflersin, ruhlarımız fanilik giysilerinden birer birer sıyrılır gecenin terasında.

Gündüzün hırgüründen bunalan samimi yürekler, ancak gece yolculuğuyla senin ışığına tutunabilirler.

Işığın görkemini haykıran vakit, yalnızca gece değil midir?

Yüce Sultanımız!

Gecenin miskin konukları olan bizlere, geceyi bir dinlenme limanı olmanın ötesinde bir kanatlanma evreni kıl.

Herkes uykudayken bize gecenin bereketli sofralarını aç.

Ruhumuzun aman vermez ağrılarını gecenin gür nefesiyle dindir.

Vakitler içinde en duyarlı vakte erme bilinciyle bize gecenin içindeki en mümbit vakti hissettir.

Gecelerimizi soluğunla genişlet.

Bize gecenin en görkemli bahçelerinde gezinme ruhsatı ver.

Seni anmanın bilinci gecelerimizin karanlığını sonsuz aydınlığa çevirsin.

Gecelerimiz seni anmak ülküsüyle gerçek değerini bulsun.

Seni anmak olmasaydı, gece gece mi olurdu?

Gecenin dostları

Gecenin içimize saçtığı hasret ve tecessüs tohumları, yönünü Ebediyete çevirmiş ruhlarımızı her gün biraz daha susatmaktadır. Biz susadıkça ebediyet sırrına karşı her geçen gün biraz daha iştiyak kazanır, kendimizi bu yolda gittikçe artan bir gayretle hazırlamaya çalışırız.

Gece, bağrında mana incileri beslemektedir bizim için. Biz ondan faydalanmayı bildiğimiz sürece, hep bereketli bir beslenme ayrıcalığıyla gecenin talihli misafiri olmaya layık kalırız.

Gece hayatımız bu sıra dışı yörüngede serpilip bereketlendikçe iç dünyamız nitelikli bir kıvamlanmanın harmanında arınmasını sürdürür. Ama biz geceyi sadece bir dinlenme limanı olarak değerlendiriyorsak, ondan sadece maddi yanımızın rahatı ve esenliği yönünden faydalanıyoruz demektir. Böyle bir faydalanma dünyadan öteye gitmeyen günübürlük bir faydalanmadır.

Gece bir sığınaktır ruhlarını arındırma zevkini tatmış talihliler için, nice kapıları mâverânın enginliklerine açılan bir sığınak...

Peygamberlerden başlayarak bütün mânâ erleri, gecenin bağrında kendi iç saraylarını imar edip Allah'ın inayeti ölçüsünde zirvelere süzöldüler, gece bir manevi hamle basamağı oldu onlar için.

Onlar gecenin dostu oldular, gece onların dostu...

Ruh kaynaklarını gecenin dingin limanından besledikçe nur çağlayanları fışkırdı dünyamıza, dünyamız onların geceleri ihya edişleri hürmetine yaşanılır oldu, dünyamız onların geceler boyu Yüce Yaratıcıyı anışları sayesinde belaların boy hedefi olmaktan kurtuldu...

Bizim gibi insanlar gecelerini yalnızca dünya eksenli bir hedef uğrunda tüketedursunlar; hayatlarının her anında mavera soluklayan yüce ruhlar, gecelerini gözyaşı, yakarış ve anışlarla enfes bir "bağlanma sofrası" şeklinde ebedileştirirler, bu ebedileştirme ve geceyi genişletme bereketi bizim için de bir lütuf demektir aslında; çünkü kalbi ötelere irtibatlı olan zatların manevi bolluk ve bereket adına yaptıkları tüm niyazlar ve yakarışlar, bütün insanları kucaklayıcı bir evrenselliğe sahiptir... Yeter ki onlara sırtımızı dönmeyelim!...

Okumanın aydınlığında

Gözünü sevdiğim okuma! Canım canım bir kitabı alıp sindire sindire okuyorsunuz. Bir süre sonra ondan aldığınız besinler kalbinize süs, kafanıza güç ve ruhunuza gıda oluyor. Aradan bir zaman geçince bir de bakıyorsunuz ki okumadan aldıklarınız, söz ve davranış tarzınıza, konuşmanıza, kişiliğinize bir olgunluk, bir üslup kazandırmış.

Okumanın manevî yanımıza kazandırdıklarıyla, yeme-içmenin fizikî yanımıza kazandırdıklarını karşılaştırmak bile abes!..



Bir kitabı bitirince duyduğum sevinç, o kitap bittiği için olmamalı;

Bir kitabı bitirince duyduğum sevinç, o kitabı 'iyi ki okudum' diye olmalı.

Bir kitabı bitirince duyduğum üzüntü, 'bu kitabı niye okudum' diye olmamalı;

Bir kitabı bitirince duyduğum üzüntü, 'bu kitabı neden bu kadar geç keşfettim' diye olmalı.



Ortaokuldan bu yana beni 'kitab'a çeken hep bir şeyler oldu. Çarşıda, sokakta, otobüste elimden kitabı hiç düşürmemeye çalıştım. Bir an onsuz kalınca, içimden bir damarın koptuğunu, somut bir sızının ruhumu incittiğini hissettim.

Çok iyi bir okuyucu olmasam da, 'kitap'tan bir süre ayrı kalışımı 'kıyamet'e eş saydım...

Ve bir yere giderken yanlarında kitap taşımayı yük sayanlara hep acıdım...



Erdemler dünyasına kanatlanabilmek için nitelikli eserlerin mana derinliğine nüfuz etmek şarttır. Okudukça okumaya susayan, susadıkça daha nitelikli eserler arayan bir insan, her eser devrişinde gönül, kafa ve ruh dünyasının sınırlarını biraz daha genişletir. Bu genişletme, maddî kayıtlardan, engellerden azade olduğundan, uçsuz bucaksız bir istikamet evrenselliğiyle ötelere açılır.



Aydınlık geçmişimizde bizi zinde tutan okumaydı, sohbeti, nasihatı. Ama bugün bunlar toplum hayatımızdan büyük ölçüde el etek çektiğinden, bize musallat olan bela ve tasallutlara karşı direnebildiğimizi de söyleyemeyiz.

Çağın yozlaştırıcı rüzgârları önünde, dalından kopmuş yapraklar gibiyiz adeta. Çılgın, vurdumduymaz, başıboş, hedefsiz, eğlence delisi, zıppıktı zevklerin düşkünü... Fikir-düşünce yoksulu insanlar yetiştiren bu çarpık gidişatı değiştirmek istiyorsak, okumanın kemendine sarılmaktan başka çaremiz yoktur.



Bugün insanları tekrar 'okuma'nın huzur iklimine yöneltmek imkânsız olmasa da, tahammülümüzü ciddi bir sınamadan geçirecek kadar uğraştırıcı... Öncelikle, içimize sızan maddecilik, kolaycılık parazitlerinin ayıklanması şart. Gırtlığına kadar nefsin arzularına gömülmüş bir insanı, zevk ve eğlence ortamından ayırmak kolay değil!... Kendini cismanî hazların kucağına bırakmış günümüz insanını içinde bulunduğu ortamın ca-

zibesinden uzaklaştırmadan, başlangıçta nefse yük gibi gelen 'okuma'nın huzur iklimiyle tanıştırmak mümkün değil. Kirli, paslı bir kabı temiz suyla doldurmak ne kadar sağlıklı!...



İnsanlar yemeğe, içmeye ve eğlenmeye önem verdikleri kadar okumaya önem verselerdi, iki taraflı bir kurtuluşun talihlisi olabilirlerdi. Böylelikle iki dünyaları da onurlu bir yaşayışla mükâfatlanmış olurdu.

İlk emri 'oku' olan bir dinin mensubu oluşumuz, bize iki yönlü bir kurtuluş imtiyazı kazandırıyor. Yani 'okumak' bizim fani dünyayla sınırlı hayatımızı da, ebedî dünyayla şereflenecek hayatımızı da huzurlu ve nitelikli geçirmemizi hedefliyor. Yalnız, bu çift taraflı bir garanti ayrıcalığını kazanabilmek için, 'okuma'nın kafa-gönül-ruh kapılarını ötelere açacak keyfiyetine gönül bağlamak gerekir.



İnsanlığın değerlerine darbeler indiren çağın maddeci kimliği, okumanın hayatımızda yaktığı ışığı; eğlenmenin, eyyamcılığın ve bayağılığın kirli sularıyla söndürüverdi. Hayatımız dıştan şatafatlı, ama içten kokuşmuş bir hâl aldı.



'Okuma'nın insana kazandırdıklarıyla 'okumama'nın insandan alıp götürdükleri arasındaki uçurum, onurlu bir hayatla sefilce bir yaşayış arasındaki farkın tâ kendisidir.

Kişiliğimizdeki cevherler okumayla açığa çıkar, pekişir, güçlenir, kemale erer. Kitab'a kayıtsızlık ise, bütün müspet yanlarımızı kirlerle, paslarla örter ve kişiliğimizde hep aykırı davranışların uç vermesini hızlandırır.

Bizim inanç anlayışımız açısından, okuyanla okumayanın farkı, elmasla kömürün farkıdır.



Günde üç beş dakika kitap okumaya tahammülleri olmayanların, günlerinin yarısından fazlasını televizyon karşısında, kahve köşelerinde, oyunla-eğlenceyle geçirmeleri ne korkunç kayıp!

Ruh, bir kere muzır uğraşların işgal alanı olmuşsa, insanı onurlu ve kişilikli kılacak değerlere yönlendirmek ham hayâl!



Bütün girişlerini düşünceye ve fikre kapatmış bir dünyada düşünce ve fikir adına ne yapılabilir?

Hayatın her alanının maddeci bakış açısıyla çevrelendiği bir zamanda, maneviyat uğruna hangi fedakârlıklarda bulunulabilir?

Kültürümüzün vazgeçilmez kaynaklarının 'müzelik' muamelesi gördüğü bir çağda, bütün insanlığı topyekûn kuşatacak bir kalkınma hamlesi süreci nasıl başlatılabilir?



Her şeye kayıtsız bir dünyada apayrı bir kayıtsızlık cenderesine tutulmuş olarak, ruhumuzu maddiyata satmak pahasına bütün çarpık değişimlere kapılarımızı ardına kadar açmışız. Basiret sahibi insanlarca 'felaket' olarak nitelendirilen bu gidişatı salım bir mecraya çekmenin tek yolu 'kitab'a sarılmaktır.



Okunacak eserleri seçmek, nitelikli ve verimli bir okuma vadisine ilk adımı atmak demektir. İnsan değerli şeyler okumaya layıktır. Değerli eserleri seçmek de bir hassasiyet meselesidir. Bu konuda birikmiş tecrübelerden faydalanmak en sağlıklı yoldur. Yol yordam bilmediğimiz için, nice ıvır zıvır şeyler okumuşuzdur bugüne kadar.

Ömür kısa, okunacak eser ise pek çoktur. Önemli olan, şuurumuzu parlatacak, yüreğimizi ısıtacak eserleri seçmek ve okumaya durmak!



'Okumuyorsak ihanet içindeyiz, demektir.'

Okumadan bir yere varabileceğimizi sanıyorsak kendimize ihanet ediyoruz demektir, yolumuzu kesmektir bu.

Şuurumuzu fitne oklarına karşı uyanık tutmak ve çağın önündeki mesuliyetimizin idrakine varmak, okumakla olur.



Okumayı vazgeçilmez bir ihtiyaç olarak görmeyenler, mideye, bedene ait ihtiyaçların tedarik çarklarında aptallaşıp gidenlerdir. Okuma, yemekten, içmekten daha az gerekli olmayan bir ihtiyaçtır. Bedenin gıdasını ruhun gıdasından önde tutmak, insanlık çizgisinden uzaklaşmak gibi bir tehlikeyi beraberinde getirir.

'Kitab'a kayıtsızlık, emanetin başkalarına devriyle sonuçlanabilir...

Şu modern keşmekeşte, inanan insanı kendinde tutan en güçlü bağ kitaptır. Bu bağı gevşetirsek, şirazesini dağılmış yapraklar gibi sağdan soldan esen serseri rüzgârların önünde savruluyoruz.



Güne, kalp ve kafayı donatıcı faaliyetlerin planıyla başlayan insanlar, 'dünya var olalı beri gelip geçen ve bundan sonra da gelip geçecek insanlar arasında bir sıradan insan' olma nasipsizliğinden kurtulamazlar.

Kimliğimizin ebedî bir mühürle şereflenmesini istiyorsak 'kitab'a kayıtsız kalmayalım.



Harekete geçirilmemiş aşk-şevk ölü sayılır. Yeraltında nice ülkeyi kalkındıracak madenlerin varlığını biliyoruz; ama onlardan faydalanma imkânına sahip olmadıktan sonra!..

İnsan, iç dünyasını harekete geçirebilirse dağları devirici bir gücün sahibi olabilir.

Düşünce ve fikir kılavuzlu güç bir şevk ve samimiyete bürünürse, hayır adına dünya çapında hizmete vesile olabilir. Okuma da birinci dereceden aşkla, şevkle sürekliliği sağlanabilen bir faaliyettir. Şevkin olmadığı yerde zamansızlık, işlerin yoğunluğu, imkânsızlık.. gibi desteksiz mazeretler devreye girer. Şevkin olduğu yerde ise, ateş ortasında bile olursa, ertelenmez bir okuma tutkusu olur.



Okuma, O'nun için sevmeye ve O'nun için nefret etme sırrının anahtarı. Ötelere açılan bir pencere, ruhlara; *'Elestü birabbiküm'* sırrının kulluk planında cevap dinamizmi...

Bizim varlığımızın, kayıtsız şartsız, kılavuzu, yordamı...



Bugün toplumun her kesiminde git gide bir bozulma, bir yozlaşma gözleniyor. Paranın tek belirleyici olduğu böyle bir çağda insanların bir an durup okumaya, yazmaya yönelmeleri kolay görünmüyor.



Okumayla iç dünyamıza bir projektör yöneltiriz. Her kitap devrişiminde bu projektör, iç dünyamızın kıvrımlarına nüfuz eder ve biz kendimizi tanıma, oradan da yaratılış sırrına erme çizgisinde ehilleşir, derinleşiriz. Ama günümüzde kaç kişi bu esrarlı koridordan süzülüp ötelere uzanabiliyor?



Okumak ışığa uzanmaktır, karanlığı kovmaktır, sislere boğulmuş bir dünyada onurlu bir hayata adım atmaktır.

Ne yazık ki biz zavallılar, az bir çabayla onurlu bir yaşayışa ve duyuşa ermek demek olan 'okuma'nın iklimine giremiyoruz. Hayatımızdaki kuruluk, renksizlik, sıkıcılık, ruhsuzluk, duygusuzluk ve anlamsızlık bu yüzden!



'Okumak' benliğimizi dış etkilerden koruyan bir 'sera' emniyeti sunar bize.



Okuma, basamak basamak tadına varılabilen bir etkinliktir. Gerçek bir okuyucu olmanın birtakım ön hazırlıklara, altyapı çalışmalarına ihtiyacı vardır.

İyi bir okuyucu olmakla, okuma-yazma bilmenin aynı şeyler olmadığı bilinmelidir. Okuma, alfabeyi sökmenin ötesinde, bir takım bünyevî sindirişler, sabırlı ve aşamalı deneyişler gerektirir. Bu bakımdan bir insanın iyi bir okuyucu olması, çocukluktan başlayacak bir benimseme süreci gerektirir. Bir yaştan sonra okumayı bir tutku düzeyine çıkarmak deveye hendek atlatmaktan zordur.



İnsan, nitelikli bir kitabın evrenine girebilecek zahmeti göze alırsa, orada ne görkemli bir anlam sofrasının kendisini beklediğini anlar. Ama 'iliğe ulaşmak için kemiği kırmak gerek', üstelik en lezzetli ilikler de en sert kemiklerin içinde bulunur. Bu şuurla 'okuma'nın, bizi düşünce ve duyarlılığın derin vadilerine götüren çekim alanına girebilirsek, içinde bulunduğumuz dünyanın bayağılığına ve de köksüzlüğüne karşı anlamlı bir duruş sergileyebiliriz.



Okumaya karşı bir açlık hissetmeyenler, okumayı hayatlarında bir tutku düzeyinde sürdüremezler ve çevrelerindeki moda yönlendirmelerin dışında bir okuma çabasından uzak dururlar.

Midenin açlığından daha şiddetli bir okuma açlığı hissedebilmek için, ruhumuzu okuma pınarından, tadına varacak şekilde faydalandırmalı.



Çoğumuz kitaplar devirmiş olmak için okuruz. Okumuş olmak için okumanın yemek için yaşamaktan farkı ne? Okumuş olmak için okuyanlar her sayfa çevirilerinde, bir sayfadan daha kurtuldum diye, derin bir 'şükür' çekerler. Ama meyve devşirmek için okuyanlar böyle mi? Onlar, okumanın bereketiyle kitabı adeta yutarlar...



Herman Hesse, bir denemesinde: *'Yaşam kısadır, öbür dünyada hiç kimseye burada devirdiği kitabın sayısı sorulmayacaktır. Bu yüzden, değersiz okumalarla vakit öldürmek akıllıca olmadığı gibi zararlı bir davranıştır.'* der. Gerçekten de sınırlı dünya hayatımızda okuyacak o kadar çok nitelikli kitap var ki, her biri bir altın kıymetinde olan günlerimizi, gönül ve ruh sarayımıza bir taş bile eklemeyecek kitapları okumakta harcamak büyük bir kayıp olur.



Kitabı hayatlarının ayrılmaz bir parçası sayanlar, ellerine aldıkları nitelikli bir kitabın satırları arasına girerek kelimelerin anlam ilişkilerinin ve çağrışımlarının uzandığı duyarlıklara yelken açarlar.



Su üstünde seken taşlar misali, satırların mana derinliğine girme zahmetine katlanmayan okuyucular, nitelikli kitapların

dünyasına giremezler. Çünkü bu dünya, başından bir zahmeti göze alanlara açar kendini.



Günümüzde okumayla barışık olmanın sayısız yolları vardır. Okumayı, hayatının zaruri bir ihtiyacı olarak gören insan, zamanının kıymetli bölümlerini buna ayırabileceği gibi, hayatın çeşitli alanlarında da fırsat buldukça okumayla iç içe yaşayabilir. İnsan okuyacaksa, vakit geçirmeden -evde, otobüste, okulda, çarşıda, sokakta, nerede olursa olsun- hemen işe sarılmalıdır. Görecektir ki, içinde boğulup kaldığı hayatın hır güründen uzak, önüne onu hep ışığa, huzura ve sükûnete götürecektir bir menfez açılmıştır ve alabildiğine anlamsızlaşan bir dünyada kendisine anlamlı bir evren bağışlanmıştır.



Günümüzde modern insanı bu denli duygu, sevgi, hoşgörü ve inanç yoksunu yapan, onun sadece dünyayı hedefleyip bu yolda madde delisi olarak çırpınmasıdır. Hayatında 'kitap'a kayıtsız kalınmayan bir alan açabilseydi, gerçek anlamda medeni olmanın hazzını yaşıyor olacaktı. Fakat yabancı olduğu bir halin harikuladeliğini anlaması da ondan beklenmemeli...



Günümüz insanının zihni karmakarışıktır; muhakeme gücü, dört bir yandan su alan bir tekne misali delik deşiktir; bu yüzden dikkati, bahar kelebekleri gibi kararsız ve süreksizdir. Bir yerde uzun süre kalamaz, hep değişiklikler ister, zevk dengesi alt üst olduğundan tam olarak neyi istediğini kendisi de bilmez. Zıppıktı kararların ve eylemlerin adamıdır. Meşceresinden çıkan filler çoğunca sağduyu ve temkin dengesinden uzaktır. İçinde sürekli bir eziklik olmasına rağmen, hayatın anlamlı yanına karşı hep kayıtsızdır, hep kaçakları oynar. Gerçeğin soğuk

yüzüyle karşılaşınca işi 'alaya' almanın hafifliğine sığınır. Bu yüzden hep uçucu zevklerin adamıdır günümüz insanı. Bu anlayışta yetişmiş bir insan, kendini göz planındaki zevklerden sıyırmaz. Ruh-gönül-düşünce beslenmesinin sıkıcı ortamına teslim olmayacak kadar uyanıktır(!) Çünkü bilir ki; bu tür faaliyetlerle gelecek kazanımlar, kalbinde taht kurmuş ve sadece günübirlilik ilgilere açık yönelişlerin varlığı tehlikeye düşürecek- tir. Çünkü biliyor ki, kalbinin mihrabı mahiyet değiştirecek. Bu yüzden içinde kendinden geçtiği yalancı cennetin ayartıcı tezgâhlarında yarı aygın, yarı baygın yaşamının zevkini her şeye tercih eder. Zaten onun seviyesi de, zayıf bir tahammüle kök söktüren nitelikli okuma hamlelerine müsait değildir. Karakter kumaşı başka dünyaların ortamında işlenmiştir çünkü.



Modern zamanların insan bünyesine enjekte ettiği kişilik zaafı, seri mallar gibi, sürü sürü eğlence, geçici zevk ve dış görünüş düşkününü yığınlar meydana getirdi. İnsanlar kendilerine 'okuma' merkezli bir koruma alanı oluşturabilselerdi, tekrarı olmayan dünya hayatını bu kadar bayağı, bu kadar sereşiz ve çirkin bir şekle sokmazlardı. Ne yazık ki, ruha uzanan beslenme kanalları 'Kitab'ın hayatî mesajlarından mahrum kaldıkça, insanoğlu kendinden uzaklaştı.

Ruh sarayı nereye kurulmaz?

*'Kalbinin gizini kendine saklama dostum!
Gizlice söyle bana, yalnız bana.
İnce gülümseyişinle sen, usulca fısıldarsın,
Kulaklarım değil, kalbim duyar seni.
Gece derin, ev sessiz, kuş yuvaları uykıyla kefenli.
Kararsız göz yaşların,
Çekingen gülümseyişin tatlı utancın,
Acıyla kalbinin gizini söyle bana!'*

Tagore

Ey hakikat yolcusu, ey inci avcısı! Kendi varoluş gerçeğini filizlendiren bakışa yüz çeviren bir dünyanın orta yerinde, sanatçı kimliğiyle kuşatılmış ve kısırlanmış olarak el yordamıyla yürümeğdesin! Ruhun gizemli yolculuğuna yabancı bu çağda, hangi dala tutunarak ilerlemeğdesin? Hangi duygunun sahih ışıltısıyla yol almaktasın? Hangi dostun sıcak nefesiyle ısınmaktasın? Hangi kitabın soluklayıcı ikliminde huzur bulmaktasın?



İnsanoğlu, şu yeryüzü çukuruna, kaderini onurlu bir şekilde tamamlamak için gönderilmiş. Bu yüzden, bütün eylemleri, düşünce ve sanat etkinlikleri bu maksada yönelirse bir anlam ifade edecektir.

Öyleyse yeryüzü serüveni, rotası belli bir arayışın peşinde geçmekle, kendine anlamlı bir varlık alanı bulabilme gerçeğiyle karşı karşıyadır insanoğlu.

Bu, bütün insanlık için böyle olmakla birlikte, en çok da sanatçı için mazeret kabul etmez bir ödevdir.

Sanatçı, sahip oldukları ve edinecekleriyle, gönüllü olarak ağır bir yükü omuzlamış kişidir.

Ve sanatçı, duyarlığı ölçüsünde sorumluluk sahibidir. Bununla, ‘Sanatçının duyarlığı yerinde değilse sorumluluğu da azdır.’ demek istemiyoruz.

Sanatçı duyarlı olmak için yola çıkmış kişidir, bu duyarlık sanatçıyı alır bütün insanlık değerlerinin ve hislenmelerinin merkezine oturtur.

Sanatçı bu duyarlığı kuşandıktan sonra işin gereğine göre hareket etmek zorundadır.

Bu, onun sanatçı kimliğinin bir gereğidir.

Ve üstelik sanatçı, birikimini, duyarlığını ve enerjisini kuru kuruya bir sanat, edebiyat yolunda harcayacak bir lükse de sahip değildir.



Bizim neslimiz, ne yazık ki edebiyata ve sanata işlevinin üstünde bir değer yüklemekle, güzellikle yararlılığı birbirinden koparmak yanlışına düştü. Güzellik, edebiyat ve sanatın doğasında vardır; ama güzelliğin ideal bir yararlılığı eksen kabul etmeden yoluna devam etmesi, sonunda tatminsizlik, kendi varlığını bile yadırgama açmazına sürükler.

Allah güzeldir, güzel olanı sever; öyleyse insan da güzele yönelmeli, güzel olanı sevmeli, güzel şeyler elde etmek için dindinmeli. Ama bu güzellik özlemi ve arayışı, ebedî bir vuslatı hedeflemiyorsa, kendi sınırlı evreninde dönüp dolaşmaktan öte bir işe yaramayacaktır.

Her güzelliğin ardında bir mana potansiyeli bulunmazsa, güzelliğin dikkatleri uzun süre üzerine çekmesi düşünülemez. Güzelliği bir cazibe merkezi halinde nazarlara sunan, onun ardındaki katmanlı mana boyutudur.

Bu durum görsel sanatlarda da, söze dayalı sanatlarda da böyledir. Dünya edebiyatında sürekli gelecek zamanlara gülümseyip duran eserler, söyleyiş güzelliğinin yanında insanlığın ortak duygularını, tutkularını ve yönelişlerini dile getirmeleri sayesinde uzun süre ayakta kalabilmişlerdir.

Edebiyata kendi fonksiyonunun dışında görevler yüklemek, edebiyatı 'edebiyat' olmaktan çıkarmak anlamına gelir. Edebiyat 'söz güzelliği' ise, bu söz güzelliği, ardında bir 'mana güzelliği' taşıyabildiği ölçüde ismiyle müsemma olur. Daha doğrusu kalıcı bir güzelliği hak eder.

Hepimiz okuma hayatımızın belli bir döneminde, bize geçici sarhoşluk veren nice kitaplar tüketmişizdir. Şiir olsun, deneme, hikâye, roman olsun, okuduğumuz yüzlerce kitap bizi günübürlük duyarlıkların beşiğinde oyalayıp durmuştur. Ama koca bir ömrün böyle beyhude bir okumayla geçirilmesi, insanı sanatın ilkel labirentlerinde dolaştırıp durur.

Sanat-edebiyat, her kararlı ruha, her duyarlı bakışa kendini adım adım açan değerler evrenidir. Gözünü derinlerdeki cevherlere diken her hamle sahibi, bu evrenin en olgun meyvelerinden tatmayı hak eder. Ne yazık ki okuma yolculuğunda kabukta dolaşmanın ötesinde bir zahmeti göze almayanlar, öze doğru ilerleme şansına kavuşamazlar.

Geriye dönüp, okuma hayatımızda büyük bir zaman kaybına mal olan kabuk üstü okumalarımız sırasında ne kadar acemi, öykünmecî davrandığımızı hatırladıkça, kendi kendimize hayıflanmamak elde değil.

Raflarımızı meşgul eden nice kitabın ikinci, üçüncü okumalara elverişli olmadığını insan yıllar sonra anlıyor. Bu, yıllar sonraki birikim, okuma yürüyüşü, insana geleceğe kayıt düşürebilecek kitapları tanıma imkânı kazandırıyor.

Hayatımızın bir evresinde geçmişteki okumalarımızı sorguluyorsak, okumalarımızın kılavuzsuz veya irade dışı bir rota seyrettiğini itiraf ediyoruz demektir. Bunun tek suçlusu biz değiliz şüphesiz. ‘Okuma’ denince; devletten topluma, okuldan aileye, yayınevlerinden kitle iletişim araçlarına kadar geniş bir sorumluluk yelpazesi vardır.

Dünyayla kavramlar düzeyinde irtibata geçmeye başladığımızdan itibaren kitapla sağlıklı bir bağ kurmamız gerekirken, ne yazık ki ilköğretimde de, ortaöğretimde de, basamak basamak elimizden tutan bir planlı hamiyetten yoksun kaldık.

Etrafımızda yazar olarak, aklı başında okur olarak tanıdığımız insanların çoğu, kişisel tutkuları, ısrarları sayesinde varlıklarını koruyabilmişlerdir. Yoksa ülke olarak insanları yetenekleri ve temayülleri ölçüsünde okumaya, yazmaya yöneltecek genel bir politikaya sahip değiliz. Böyle bir politikaya sahip olmak bir yana; okumaktan, yazmaktan alıkoyacak her türlü caydırıcı meşgaleyle mücadele etmek zorundayız.

Toplum olarak büyük bir düşünce, kültür, sanat buhranı içinde olduğumuz muhakkak. Zaten dünyanın gidişatı bütün insanlık değerlerini göz ardı eden bir teknoloji çılgınlığına kilitlenmiş. Kitlelerin gözü, kulağı, kafası ve yüreği dünyanın bu çarpık şatafatına ayarlı olduğu için, ne kadar dokunaklı yazsak da, yazdıklarımız normal bir insanın etkilenmesi gerektiği ölçüde olmuyor.

Günümüzde kitap konusunda da çok boyutlu açmazlarla karşı karşıyayız.

Yeni yayımlanan kitapları takip etmekte zorlanıyoruz. Baskıları mükemmel ve oldukça gösterişli bu kitapların içeriği hakkında aynı şeyleri söyleyebilir miyiz?

Yoksa bizi yoğun bir sayı ve görüntü kalabalığına boğan kitapların çoğu yalnızca kafamızı karıştırmaya, zamanımızı işgal etmeye, şevkimizi kısırlaştırmaya mı yarıyor?

Yoksa raflarda ‘albeni, albeni’ deyip duran birçok kitaptan uzak durduğumuz ölçüde mi kendi duruşumuzu koruyabileceğiz?

Bu sorulara ne yazık ki keskin bir vurguyla ne evet, ne de hayır diyebiliyoruz.

Diyebildiğimiz tek şey, hayatımız boyunca binlerce kitapla olan alışverişimiz, evimizde ve işyerimizde bulunan onca kitap kalabalığı içinde, insan sonunda gelip şu hakikate yaslanıp kalıyor: Bana şu, şu, şu kitaplardan başkası artık merhem olmuyor; şu, şu, şu kitaplardan başkası artık gönlümün ve ruhumun kapılarını açmıyor. Ve hakikattir ki bu; ‘şu, şu’lar üç beş yazarla, üç beş kitapla sınırlı kalıyor. Gerisi artık bize sayı kabartmaktan öte bir anlam ifade etmiyor.

Bu, sanıyorum iş olsun diye okumayan herkeste, belli bir yaştan sonra yerleşen bir duygudur.

Binlerce kitaplık bir okuma yolculuğundan sonra, artık her kitabın dindiremediği ve cevap veremediği bir susuzluk.

Bu, adamakıllı bir yol yürümüşler için belki böyledir ama ya kervana yeni katılanlar!

Yukarıda konunun ucundan birazcık tutmuştuk, ülkemizde ilk mektepten başlayarak sürdürülen bir okuma-yazma yönlendirmesi ve planlaması bulunmadığından, herkes içindeki heyecanı, coşkuyu, çevresinden görebildiği örneklerle, teşviklerle ayakta tutmak zorundadır. Hal böyle olunca da,

delik deşik bir kovayla güllere yetiştirilmeye çalışılan su da, ancak bazı talihlileri kurtarabilecek.

Ne yazık ki çağımız heder olmuş nesiller çöplüğüdür. Sürü sürü çocuklar, gençler derinlerindeki tutkuyu, coşkuyu, yeteneği ve ışıltıyı toplum bünyesinde bir yararlılığa dönüştürmeden yakalarını çağın boşvermişlik rüzgârına kaptırıyor. Ve ne yazık ki bu kirli akışın karşısına da cılız çabalar dışında ne yazar cephesinde, ne yayınevi cephesinde ciddi dalgakıranlar yükseltilebiliyor.

Ortalık bir yangın yeri olduğu halde, ne yazık ki bu felaketin hak ettiği bir karşı duruş, karşı mücadele telaşı, çırpınışı, hücumu da görülüyor.

Oysa ruh sarayı bir yangının külleri üzerine kurulmaz. Önce yangın söndürülecek, ortalık temizlenecek, sonra hayata soluk aldıracak filizler yeşermeye başlayacak.

Misyon sahibi yazarın görevi burada başlıyor. O, kitap sayısını artırmak için değil, ruhlara ve gönüllere güzel ve yararlı azıklar biriktirmek için kaleme sarılacak. Buna inandığı için yazmayı sürdürecektir. Yoksa kaleminin ucuna nitelikli-niteliksiz, yararlı-yararsız ne gelirse kendi adının tanınmışlığından faydalanarak, her şeyi iki kapak arasına alma hırsından uzak duracak.

Bugüne kadar zihnimizin duvarlarına asılı duran eserlerin hepsinin, hem insanî yanımızın kendini biraz daha tamamlanmasına, hem de güzellik bakışını ve sezgisini biraz daha güçlendirmesine katkısı olmuştur. Sırf güzellik olsun diye parlatılan ve cilalanan kitap, içi boş yıldız salatası; sırf yarar düşünülerek iyi bir sunuş gözetilmeden istiflenen kitap ise, ham yığın...

Salkımlar

Ey kalbim, şatafattan uzak durmak, sana geçici acılar verecektir; ama sabrının dirençli asaleti sayesinde, sonunda maveranın hiç solmayacak güllerini bahçende bil!

Yüreğün bilinmezlikler ülkesidir. Orada sırlar ancak özel bir duygu diliyle çözülebilir. Yordamsız hiçbir yürüyüş yüreğün zengin evrenine uzanamaz. Zengin maden yatakları var yüreğün kuytularında...

Çok derin sondajlar gerek bu yüzden.

/Hangi maden yatağına kolay erişilebilmiş ki?/

Yüreğün dili evrensel bir dildir. Bu dili ancak bir sanatçı çözebilir. Ve ancak bir sanatçı yüreğün sırlarına ortak olabilir.

Ne var ki çağımızda sanat birikimi, modern insanın kararsız, tedirgin ve tatminsiz duruşuna göre yeni hitap metotları icat etmek gerçeğiyle karşı karşıyadır.

Öyle bir çağıyla çıkmalı ki sanatçı; oyuna, eğlenceye, televizyona, modern zamanın her türlü oyuncağına yakasını kapırmış günümüz insanını can damarından kavramalı.

Sanatın niteliğine ters düşmeyecek ilgi odakları nüvelendirerek tek dozda okurun kalbini kazanmayı hedeflemeli; çünkü günümüz okuru tedrici bir ilerlemeyi göze alamayacak kadar aceleci ve kabuk meraklıdır.

Bundandır ki, yazılan her yazı kalbin ücralarına gürbüz ışıklar düşürecek etki ve güçte olmalı.

'Ahirete uzasın günlerimiz'

Planlanmış zamanlarımız olmasaydı, irademizin soluksuz ve de cılız yürüyüşüyle ne kadar yol alabilirdik?

Günde beş vakit kulluk ödevlerimizi yerine getirmekle, günün bütününe yayılan bir dinçlik urbası kuşanıyoruz.

Haftanın altı günü tam da tekdüze olmaya meyletmiş yaşayışımızı 'cuma'nın bereketli ve toplu coşkusuyla renklendiriyoruz.

Sonra, yılın belli gecelerinde 'mevlid, miraç, regaip, beraat ve kadir' kandilleriyle ışıtlıyoruz ömür ağacımızı. Ve ömür ağacımızın dallarına her yıl asılan bu kandiller, hayatımızın 'sonsuz'la buluşmasında bir ışık yolu oluyor önümüze. Bu da yetmiyor, 'üç aylar'ın geniş ovasında bir sera emniyeti ve huzuru içinde fani ömrümüzü bir bekâ ağacına çevirme fırsatı yakalıyoruz.

Hele ramazan! İhsanların, ödüllerin vadedildiği ay... Emeklemenin, yürümenin değil; koşmanın mevsimi.

Bırakın, her ramazanda 'Nerde o eski ramazanlar!' diye yakınanları. Onlar geçmiş ramazanların görünürdeki farklılıklarına özlem duyuyorlar. Her ramazan, nasıl kendiliğinden bir huzur ve maneviyat evreniyle kuşatıldığımızı hissetmiyor muyuz? Diğer zamanlarda nefsimizin zor dizginlenir serkeşliği, ramazanda kış uykusuna yatmış bir yaratık gibi uyuşup kalmıyor mu?

Evet, kutsanmış vakitlerin içinden geçiyoruz. Mümkün olduğunca çok azıkla çıkmalıyız. Dönüşü ve durağı olmayan bir yolculukta olduğumuzu düşünmeliyiz, önümüzde irili ufaklı azıklar var: Dar vakitlerin azığı... Herkes, bu azıklardan ne kadar doldurursa heybesine onunla yürüyecek ötelere.

Şehir elimizden kayıp gidiyor

Bir şehri, ruhunuzun iç odalarından uzanan duyarlıklar eşliğinde terennüm ediyorsanız, adım attığınız her sokağın içinize ses katan gizli uzantılarından haberdarsınız demektir.

Bir şehir, kendi iç sesini sesinize katmakta istekliyse, bir başka deyişle, bir şehrin iç sesiyle iç sesiniz arasında bir frekans uyumu söz konusuysa, o şehir elinizden tutuyor, sizi çoğaltıyor, şevklendiriyor ve siz de o şehre bir şeyler katabiliyorsunuzdur.

Şehrin kimliğiyle o şehirde yaşayan insanın kimliği arasında gizli açık sayısız bağlar bulunur. Bu özgün bir kimliği olan her şehir için geçerlidir.

Ve şehri hissedebilen her yürek sahibi, duygusal bir bağla bağlanmıştı yaşadığı şehre.

Şehri, insanların maddî-manevî etkinlikleri inşa eder. Her şehir bu etkinlikler çerçevesinde kendi kimliğini belirginleştirir. Şehrin ruhu da, bu etkinliklerin bakiyesinden teşekkül eder.

Ne yazık ki şehir artık kendi kimliğiyle bizi karşılamıyor, içimizdeki ezeli nağmeye eskisi gibi istekli eşlik etmiyor. Sesi gittikçe cılızlaşıyor şehrin. Modernizmin bize boyun eğdiren her ısrarı, yaşadığımız şehrin içimizdeki bir kalesini daha fethediyor. Şehir elimizden kayıp gidiyor...

‘Biz vardık, şimdi o biz nerede?’

Vücut alışageldiğinden daha soğuk bir havuza birden düşünce, irkilip, oradan çıkmak için hamle yapar. Ama sıcaklığı yavaş yavaş değişen bir ortamı kolay kolay yadırgamaz. Üstelik bu yeni sıcaklığa alıştığı için, eski halini artık hatırlayamaz, hatta yadırgar duruma gelir.

Biz duyarlığımızı bir anda yitirmedik. Zaten ruhumuzu çarmıha germeye ant içmiş kara ruh, bunu bir anda yapmayacak kadar ustalık sergiledi. Önce hayatımızı renklendiren kü-

çok ayrıntıları terk etmemiz için nefisimizin hoşuna gidecek albeniler icat etti. Bu ayrıntıları gözden çıkarmaya başladığımızda, asıl değerlerimizi yaşama konusundaki aşk ve şevkimizi yitirmeye başladık ve ayrıntıların asıl değerlerimiz için bir koruyucu tabaka olduğunu anlayınca da iş işten geçti.

Coşkumuzu yitirince, hayatımızdaki birçok şey anlamsızlaşmaya başladı. Artık başka hayatların, başka dünyaların kuraları, ilgileri hayatımıza hükmetmeye başladı. Biz artık o eski 'biz' değildik. Hayatımız, başka hayatların istilasına uğrayınca, hayatımızdaki birçok şey, içi boşaltılmış kavramlardan ibaret kaldı.

Şimdi eski zamanlardan kalma reflekslerimizle iyi şeyler düşünmeye ve yapmaya çalışıyoruz, ama hareketlerimizde ne bir coşku, ne de bereket var.

Hep 'bir gün mutlaka' deyip iyi şeyleri erteleyedurmamıza karşılık, zamanımızı, imkânlarımızı faydasız işler peşinde heder ediyoruz. Canımızı acıtacak bir nefis terbiyesini, tahammülümüzü zorlayacak bir irade disiplini göze alamayışımız, işimizi her geçen gün biraz daha zorlaştırıyor.

Böylece bugünkü körkütük duyarsızlığı, bayağılığı hak etmiş oluyoruz.

Bir savaş patlıyor yanı başımızda, o savaşta masum kardeşlerimiz ölüyor ve bizim yüreğimiz kanamıyor, iştahımız kesilmiyor, uykularımız kaçmıyor. Gece yarılarında yatağımızdan fırlayıp, dua dua yakarmıyoruz. Uykunun narin kollarına teslim olan hantal bedenimiz, dünyada olup biten çılgınlıkların, sapkınlıkların hiçbirine ortalama bir vicdanın göstermesi gereken tepkiyi, nefreti bile göstermiyor.

Bu daha ne kadar sürecek bilmiyoruz. Bilinen bir şey var; bir salıncak eğlencesi havasında sarkıtıldığımız kuyunun dibinde, bizi aşağı indiren ip de yok artık. Dibinde bulunduğu kuyunun duvarlarında tırnaklarımızla, basamaklar yapıp

yukarı tırmanmak gerçeğiyle karşı karşıyayız şimdi. Buna rağmen kurtulmak için ciddi bir çabamız da yok.

Ruhun ve duyarlıkların akrabası edebiyat

Dünyayı tek boyutlu görenler hariç, kendisini sonsuz bir hayata yol alan bahtiyarlar silsilesinin bir üyesi sayan ve bu duyguyu damarlarında hisseden basiret sahipleri için edebiyat, sonsuzluk iştiyakının soluk aldırıcı, gönül süsleyici ve ruh donatıcı adamlık sofrasından başka bir şey değildir.

Edebiyat, siyah-beyaz bir resmi rengârenk bir hayatîyet manzarasına çeviren sihirli bir fırça gibi, hayatı ruhsuz bir yaşama soğukluğundan kurtarıp, coşkulu, ışıltılı ve mavera soluklu hayat sahneleri parlatan etkinlikler toplamıdır. Edebiyatı kendi kısır ufuklarında anlamlı bir karşılığa dönüştüremeyenler, onu lüzumsuz cilalamalardan oluşan laf kalabalıklarından ibaret sayarak, hem kendi beceriksizliklerini gizlemek peşindeler, hem de hassas ruhların edebiyatla buluşmasına razı olmamak gibi bir vebali işlerler.

Oysa edebiyat, uzaklaştırmaz, yakınlaştırır; insanı meselelerin bizzat ruh merkezine, en hassas duyarlıkların alanına çeker.

İçimizde koşusu yarım bırakılmış atlar tepindikçe, edebiyat, kalbimizin engin ovalarında sonsuza uzanan bir çizgi üzerinde her an sefere hazır 'burak' olarak bekleyecektir.

Ruhumuzu sınımsız kuşatan bir ince duyarlık meltemi, elini üzerimizden çekmedikçe, edebiyat bizi hayatın yalıtık, seviyesiz ve anlamsız gidişatına karşı koruyacaktır.

Çağın hazır kalıp ve çıkarıcı anlayışına boyun eğmeden düşünce ve edebiyatın gerektirdiği en mutena duygularla kendisine bir sığınak emniyeti sağlayabilenler, bilirler ki, insana, anlamın ince ve estetik boyutuyla iç içe bir ayrıcalık yaşatan, edebiyattır.

Gerçek dosta yönelmek

Sert bir rüzgâr esmeyegörsün, ne kadar aciz olduğunu anlıyor insan.

Görüntüsü hemen çarpılmaya başlıyor, dengesi alt üst oluyor; karşı koymak şöyle dursun, direnme gücünü bile kaybetmeye başlıyor.

Bize ‘insanlık’ payesi verildiğine göre, ‘acziyet’ gömleğini de hep üstümüzde taşıyacağız.

Acziyetimizdir ki, zaman zaman önümüzdeki tıkanmışlığı görüp gerçek güç sahibine sığınmaya bizi sevk eder.

Acziyetimizin arka planında aşılması aşırı, çözülmez çözdüren bir umut ışığı vardır. Yeter ki acziyetimizin bilincine varıp ‘o kapı’yı tıklatmayı bilelim.

Ama aslında en önemlisi, hiç zora düşmeden de, hatırlanması gerekeni hep hatırlamak, dayanacak tek gerçek dostun kapısını sürekli aşındırmaktır.

Ne yazık ki, her şey yerli yerindeyken körkütük bir dünya delisi olmanın ötesinde fazla bir şey düşünememek, insanoğlunun fitratının bir eğilimidir. İnsanoğlu ancak zora düşünce ötelere ilişkin bir şeyler yapmanın telaşına düşüyor.

Her şeye rağmen insanız ve yüzümüze gözümüze bulaştırdığımız dünya serüvenimizi hiç olmazsa en az hasarla noktalamanın telaşına düşmeli, eylemlerimizin yetersiz kaldığı vakitlerde duanınınsırsız gücüne dayanmalı. Belki içimizden bazılarının samimi yakarışı sayesinde, toplum olarak her alanda yaşadığımız bu kısır döngüyü aşarız.

Yaz rotası

Ey kalbim! Şu gelecek olan yaz mevsimini, sadece bir dinlenme ve eğlenme limanı olarak değerlendireceksen vazgeç bundan.

Bir yıl boyunca çalıştın didindin, yoruldun, bu tamam! Ama bu çalışma ve didinmeyi, çoklukla dünyadaki konumunu belirlemek ve pekiştirmek adına yaptıysan, bunun üstüne bir de yaz tatilini birtakım 'ötesiz'likler uğruna harcadığın takdirde, ne zaman dönüp kendi asıl düzenini kuracak, mavera çatını çatacak, ruh aynanı parıldatacaksın?

Önünde, yıl boyunca bir arada göremediğin kadar işten, güçten ve dünya kaygılarından uzak kalabileceğin günlerin var. Erteleyip durduğun okumaların, yazmaların için daha ne duruyorsun?

Yaz, bir dünya hovardası için ne kadar ten ve nefsin köpürttüğü hazların cirit alanıysa, senin için de kendi içine çekilip yoğunlaşma, zenginleşme ve kıvamlanma mevsimi olmalıdır.

Dağılıp gevşemeyeceğin kadar çevrendeki güzellikleri terennüm et, buradan içine gürbüz şevk ve coşku ışıkları düşürerek, verimli okumaların ve yazmaların kapısını arala. Çevrenin albenisine ve baştan çıkarıcılığına aldanma, metropol kirlerinden ve gürültüsünden uzak dur!

Dünya kaynaklı her hazzın kumaş, ötesizliğin pişmanlık verici ilmikleriyle dokunmuştur.

Ey kalbim, şatafattan uzak durmak sana geçici acılar verecektir; ama sabrının dirençli asaleti sayesinde, maveranın hiç solmayacak gülleri bahçende bitecektir.

Sen yoksun diye duramam!

Sen yoksun diye gözlerimdeki ışıltıyı ebediyen kör bir kuyuya hapsedemem. Yokluğun içimdeki dikenleri, karanlıkları, ümitsizlikleri kıskırtıyor olsa bile, dünya acımasız bir ayrılık ve gurbet çölünden başka nedir ki! Öyleyse hain bir akıntıya kapılmamak için hemen bir dala tutunmalı, yokluğunun estireceği fırtınayı asgari zararlarla savmayı denemeli.

Sesinin coşkusu, bakışının bereketi yanı başımda olmasa da, ruhunun tatlı esintisiyle hep birlik olmayı unutmamalı.



Bir asır sonrasını düşünüyorum: Şu an yaşayan tüm insanlıkla birlikte ben de toprak altındayım ve çürümüş un ufak olmuş cismim. Kurda-kuşa, yılan-çıyana yem olmuşum. Peki, bunun dışında ne kalmış benden geriye?

Zamanın acımasız ırmağından, sonsuz bir boşluğa sürüklenmemek için ne yapmışım?

Bu soru, gür sesli bir münadi tarafından ömrümüzün her saniyesinde bize hatırlatılsa yeridir...

İnci arayan adam

Adam elindeki biricik inciyi çamura düşürdü. Onu bulmak için nicedir çırpınıyor. Bu arada, çamurla içli dışlı olmanın tanınmaz hale gelmiş. Yer yer çamur adamın içine işleme; damarlarına, oradan da yüreğinin ve beyninin kılcallarına sızmaya başlamış hatta. Yine de adamın içinde inciyi arama aşkı ve bulma ümidi tamamen sönmemiş. Bir yandan da, kendini hepten kaybetmemek için çareler düşünüyor. Uzun düşülmeler sonunda şu kararı benimsemiş: Ben çamurun içinde kala kala, çamurdan bir parça olduktan sonra inciyi bulmuşum neye yarar! Ben benken incinin bir kıymeti var. İyisi mi inciyi kendi kıyımdan kopmayarak aramalı, onu bulmak için de çeşitli yöntemler, yordamlar geliştirmeliyim. Bir de: İçimde onu hak edecek bir filizlenme başlatabilirim, inci zaten kendiliğinden gelir bulur beni...

Kalbin doğusuna çekilmek

İnsan, okyanus ortasında susuzluk çekebilir,

Kızgının güneşe rağmen tir tir titreyebilir,

Bolluk-bereket sofrasının yanı başında açlık içinde kıvrınabilir,

Üfûl üfûl esip duran duyarlık ve samimiyet rüzgârına bağı açık olduğu halde, kalbi bir önününki kadar tepkisiz kalabilir,

İnsan, bahar ortasında kışı yaşayabilir..

Çoğumuzun kaderi varlık ortasında yokluk çekmekle çevrelenmiş.

Ne var ki yokluk, maddî değil de manevî olursa, bu tür bir nasipsizliğin çaresi kolay kolay bulunamıyor.

Nasipsizliğimiz olacaksa bunun maddî nasipsizlikle sınırlı kalmasını umalım, dileyelim. Çünkü hiçbir maddî nasipsizlik, kalbimizin inkişaf atılımlarını sekteye uğratacak engeller içermez. Hatta maddî nasipsizlikte, bizi ötelere götürecek ruh dinamizmine alan genişletici bir katkı hep vardır.

Allah korusun, her manevi nasipsizlik, karanlık kuyumuzun biraz daha derinleşmesine yol açar.

Etrafımıza bakıyoruz, dinamik bir bünyenin içinde yer alan fertlerde bile bir manevi körlük, heyecansızlık ve duyarsızlık var. Çoğu kimse hayatın görünen yüzünün ardında nasıl bir hayatîyet iksirinin kaynaşıp durduğundan haberi de)l.

Çoğu kimse hayatın sadece görünen yüzüne iltifat edecek kadar hayatla iç içedir.

Oysa hayat ruhsuzluğun ve duyarsızlığın suratına kuvvetli şamarlar indirebildiğimiz ölçüde hayattır. Hayat bize coşku lu ruh atılımları sunacak birliktelikler ve halleşmeler sunmuyorsa, bir kıyıya çekilip kalbinin geleceğe gürbüz sevdalar biriktiren ritmine teslim olmaktan başka bize bir şey kalmıyor.



Doğu kapısından girildiğinde korkunç bir gafletin kararttığı uçsuz bucaksız yamaçlar...

Batı kapısından girildiğinde uzaktan rengârenk ve şatafatlı, ama aslında zehirli otlar cehennemi olan sayısız tarlalar...

Merkeze doğru ilerlendiğinde, içten içe irin bağlamış,
kanser çıbanlarıyla kaplı bir organizma...

İşte ey ben!

Bu senin yirmi birinci asra yürüyen kalbin!



Ey kalbim!

Dünyaya daldın, içinin tüm ebedî-edebî ışıltıları sönüp
gitti, farkında mısın?

Meçhuller boşluğunda bir buz dağı gibisin şimdi. Işıksız,
ufuksuz ve dostsuz...

Dünya sana bacadan göz kırpmıştı, sen ona kapını ardına
kadar açtın.

Önce çakalların üşüştüğü bir yağma sofrası oldun, sonra
kaçtıklarının rengine boyandın. Boğum boğum karardın.

Sönmeyen bir meşale sanılırdın, bir zift çanağına döndün.

Oysa ne kadar hassastın...

Zerre miktar hüznün koklasan, hıçkırma hıçkırma ağlardın...

İlkin dünyaya sürtündükçe dikenlerin artmıştı.

Yavaş yavaş gülsüz bir diken cehennemine döndün.

Şimdi karanlığa göz kırptıkça katılaştın bir taşsın sen!

Dünyadayken kendi ateşini kendin biriktirdin sen!

Kalbe gün ışıltısını taşımak

Sabahleyin erken kalkmak,

Sessizliğin ve tazeliğin şarkısına kulak kabartmak,

Güneşin doğuşuna tanık olmak, pencereyi açıp seher yeli-
nin tatlı okşayışlarını soluklamak,

Herkes uykudayken zamanın bereketini avuçlamak,

Ruh dinginliğinin nabız atışlarını tüm canlılığıyla hissetmek,

Midenin açlığından evvel ruh açlığının icabına bakmak,

Kendi varlığının bilincine varmak,

Geçmişteki gaflet anlarından çalınmış zamanları geri koparmak, yani ömrü uzatmak...

Uykuya meydan okumak ve vücut esenliğini uyusukluğun pençelerinden çekip almak,

Sonsuzluğun yüreğine doğru uzanmak,

Işığa yürümek ve günün ışıltısını kalbe taşımak...

